

Z obsahu:

Cesta k Velké noci

Jan Pavel II.
na Popeleční středu
25. února 1998
– strana 2 –

Jak oslovit?

Co to znamená někoho
oslovit a být osloven?
– strana 4 –

**Eucharistické
hymny Tomáše
Akvinského**

Volné pokračování
– strana 7 –

**Návrat
ztraceného otce**

Autor této eseje je
otcem desíti dětí
a své úvahy opírá
o znalosti i osobní
zkušenost...
– strana 8 –

**Není jediný model
křesťanství**

Nad knihou rozhovorů
s Tomášem Halíkem
– strana 12 –

K zániku Titanicu

Mezi 1513 utonulými
byli také dva katoličtí
kněží...
– strana 14 –

Cesta k Velké noci

Obřady Popeleční středy začíná dnes postní cesta, která vyvrcholí ústřední událostí liturgického roku, velikonočním třídenním, oslavujícím utrpení, smrt a vzkříšení Krista.

Duch vede na poušť

Před zahájením svého poslání strávil Ježíš 40 dní na poušti; stejně tak jsme dnes vyzváni i my, abychom vstoupili do tohoto období intenzivního rozjímání a modlitby, vydali se tak na Kalvárii a zakusili pak radost vzkříšení. Vstupem do tohoto zvláštního údobí kajcnosti je symbolický a významný úkon – udílení popelce. To nám připomíná **pomijivost života a nezbytnost velkodušného asketického úsilí**, z něhož pramení odvážné rozhodnutí neprosazovat svou vůli, ale plnit vůli nebeského Otce podle Ježíšova příkladu.

Udílení popelce nám také připomíná, že jsme tvorové, kteří jsou zcela závislí na Stvořiteli a jsou mu zavázáni vděčností. Vždyť Bůh ohromujícím úkonem lásky a milosrdenství vzal člověka z prachu, obdařil ho nesmrtelnou duší a povolal ho, aby sdílel jeho vlastní božský život. A na konci časů ho opět Bůh vzkřísí z prachu a promění jeho smrtelné tělo.

Úkon, při kterém přijímáme na čelo znamení posvěceným popelem, podtrhuje výzva, která zaznívá v dnešním obřadu: **Obratťe se a věřte evangeliu.** Je pravým opakem pyšného postoje Adama a Evy, kteří svou neposlušností zmařili vztah přátelství s Bohem Stvořitelem. Kvůli tomuto počátečnímu dramatu jsme všichni vystaveni i navzdory křtu riziku, že podlehneme stále dorážejícímu pokušení, jež nabádá lidskou bytost, aby žila v arogantní nezávislosti na Bohu a v trvalém antagonismu s bližním.

Duch svatý je naší silou

Tak se odhaluje význam a nutnost postní doby, která nás svou výzvou k obrácení vede

skrze modlitbu, pokání a skutky bratrské solidarity k tomu, abychom znovu roznítili a posílili víru v přátelství s Ježíšem, aby nás tato víra osvobodila od klamných příslibů pozemského štěstí a dala nám zakoušet v autentické Kristově lásce harmonii vnitřního života.

Beru za svá slova svatého Lva Velikého, která pronesl v jednom svém postním kázání: »Ctnostné skutky neexistují bez zkoušky pokušení; žádná víra není bez odporu, žádný boj není bez nepřítelů, žádné vítězství bez boje. Tento náš život probíhá mezi nástrahami a boji. Nechceme-li být oklamáni, musíme bdít. Chceme-li zvítězit, musíme bojovat« (Sermo XXXIX).

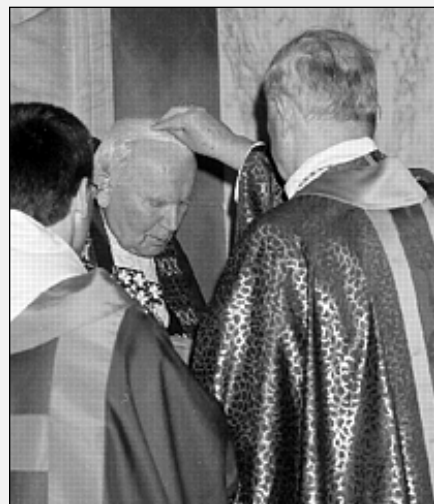
Přijmeme, milovaní bratři a sestry, toto pozvání. Vyžaduje přísnou kázeň, zvláště v současném společenském kontextu, poznamenaném pohodlnou nevázaností a praktickým ateismem. Duch svatý nás v tomto boji posiluje a podporuje. Přichází nám na pomoc v naší slabosti, jak ujišťuje apoštol Pavel:

Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit. Ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkaním (Řím 8,26).

Duch nás vede ke svátosti smíření

A právě Duchu svatému je věnován tento druhý rok bezprostřední přípravy na Velké jubileum roku 2000. Psal jsem v apoštolském listě *Tertio millennio adveniente*: »Bude tedy důležité znovu **objevit Ducha, který buduje Boží království** v průběhu dějin a připravuje dobu, kdy se plně projeví v Ježíši Kristu tím, že oživí nitra lidí, aby v nich mohla vzklíčit v lidském životě semena koneč-

Modleme se na začátku postní doby, abychom v tento příhodný čas přijali výzvu Církve k obrácení...

POSTNÍ STATIO U SV. SABINY

Svatopostní obřad Popeleční středy slavil Jan Pavel II. v bazilice sv. Sabiny na Aventinu, která byla letos tradičním postním Statiem (Zastavením), kam přišel v procesii ze chrámu sv. Anselma, kde se krátce pomodil. Popelec udělil Svatému otci kardinál Jozef Tomko.

Svatý otec v homilii řekl mimo jiné: »Modleme se na začátku postní doby, abychom v tento příhodný čas přijali výzvu Církve k obrácení. Před Pánem, který nás zve k obrácení, má si člověk osvojit Davidovu modlitbu a vyznat pokorně své hříchy.« ... »Před tváří hříchu, který hyzdí lidské srdce, se Pán sklání ke svému tvorovi, aby navázal spásonosný dialog a otevřel mu novou perspektivu života a naděje. Bůh vyslyší prosby hříšníků, když se modlí spolu s Davidem: Stvoř mi čisté srdce, Bože.« ... »Ježíš, trpící Služebník, bere na svá bedra kříž, který představuje tíži všech hříchů lidstva, a vydává se na cestu ke Kalvárii, aby dokončil svou smrtí vykupitelské dílo. Ukřížovaný Ježíš je obrazem nekonečného Božího milosrdenství pro každého člověka.«

né spásy, k níž dojde na konci časů« (45).

Dejme se tedy vést Duchem svatým během této mimořádné doby. Je to týž Duch, který vedl Ježíše, aby při přípravě na své poslání odešel na poušť pokušení, posiloval ho pak v hodině zkoušky a doprovázel ho z Getsemanské zahrady až na Golgotu. Duch svatý je s námi skrze milost svátostí. Zvláště ve svátosti smíření nás vede **cestou pokání a vyznání vin do milosrdné náruče Otce.**

Ze srdce přeji každému křesťanu, aby postní doba byla pro něho vhodnou příležitostí k této

cestě obrácení, které má svůj základní a nenahraditelný vztah ke svátosti pokání. To je totiž podmínka, aby došel k nejdůležitějšímu a nejhlubšímu prožitku Otcovy lásky.

Kéž nás při tomto postním putování provází Panna Maria, příklad ochotného přijetí Božího Ducha. K ní se obracíme dnes, ve chvíli, kdy spolu se všemi věřícími na celém světě vstupujeme do postní atmosféry odříkání a kajcnosti.

*Bolletino Vaticano
Mezilitulky a zvýraznění
redakce Světla*

Hranice milosrdenství

Zamyšlení nad nedělními texty

Nebudete-li činit pokání, všichni právě tak zahynete...

První liturgické čtení této neděle ti opět umožňuje, abys byl svědkem, jak Bůh povolává proroka do svých služeb. Jeho volání přichází zcela znenadání uprostřed výkonu každodenních všedních povinností. Chceš-li se i ty přiblížit k *hořícímu keři*, *zuj své opánky*. Obnov v sobě náležitou úctu k tomu, co je *svaté*, protože to svou přítomností posvěcuje sám Bůh.

Hospodin se zjevuje, protože miluje svůj národ, který si vyvolil a který trpí v cizáckém otroctví. Co může čekat Boží lid od pohanského světa? Za hrnci masa, které nabízí, se skrývá podlý plán vyhubit vyvolený národ⁽¹⁾. Hospodin posílá Mojžíše, aby vyvedl lid z otroctví *do země oplývající mlékem a medem*. Čeho je zapotřebí, aby mohl splnit své zaslíbení? Aby lid uvěřil Hospodinovu proroku, nechal se od něho vést **v plné důvěře v Boží plán**. Cesta pouští má být cestou jeho očistění.

Jestliže Bůh zahrnul Izraelity na jejich cestě opakovaně tolika zázraky a tak velkými dobrodiními, je to jasný důkaz toho, jak je miluje a jak touží přivést všechny do zaslíbené země. Ale jak potvrzuje svatý Pavel, *většina z nich se Bohu nelíbila a pomřeli na poušti*. Uvaž, jak velkou urážkou Boží otcovské péče je *reptání* proti Božimu prorokovi, odmítání všech těch nesmírných Božích darů a touha vrátit se do poroby světa k pohanské stravě. Propadli zhoubě, protože se odvrátili od Hospodina, nepřijali jeho plán, mysleli si, že sami lépe vědí, *co je jim ku prospěchu*⁽²⁾.

Všechno to, co se událo s lidem putujícím pouští, je až příliš nápadné a mělo by nám, *kteří žijeme v poslední době*, být **výstražným příkladem**. I ti, kterým Bůh uděluje v hojnosti své dary z ryzí otcovské lásky, mohou se nakonec *znelíbit Bohu* svým reptáním proti prorokům a touhou po špatnostech. Právě ty, kteří jsou si nejvíce jisti sami sebou, varuje apoštol: *Kdo se domnívá, že stojí, ať si dá dobrý pozor, aby nepadl!*

Musíš přijmout toto varování s největší vážností, protože ve stejném duchu k tobě promlouvá dnes i sám nejdobrotivější Spasitel. Boží slitovnost a milosrdenství nic neprospěje tomu, kdo nechce uposlechnout výzvu **k pokání**. Nikdo tě nepobil, ani věž na tebe nespadla? Není to pro tvou sprave-

dnost, ale z Boží dobroty, která stále ještě vyčkává, že přijmeš její výzvu a přece jen nastoupíš cestu pokání. Ježíš se tě totiž zastává a stále doufá, že můžeš přinést dobré ovoce. Proto tě *okopává, zúrodňuje tvou půdu*, zahrnuje tě milostmi a dary, posílá ti své proroky, kteří tě vyzývají k obrácení a pokání, dává ti stále častěji *slyšet zprávy o Galilejských*, kteří zahynuli a hynou. *Jak vysoko je nebe nad zemí, tak velká je jeho láska k těm, kdo se ho bojí*⁽³⁾. Ale všechna tato láska by se míjela svým cílem, kdybys zůstával jen *neplodným fíkem*. I jeho dobrotivost k tobě má své hranice. Možná, že přijde již zítra, aby naposledy hledal tvoje ovoce. *Proč máš zabírat půdu, když na tobě Pán nic nenalézá?*

Ani Boží milosrdenství nemůže působit tam, kde nedostává nezbytnou kladnou odpověď. Může tě vyvést z egyptského otroctví, může ti pomáhat svými obdivuhodnými zázraky, ale tu cestu musíš ujit sám s důvěrou a věrností, bez reptání a bez ohlížení. Dává ti víc než kamenné desky Zákona, nabízí ti úmluvu svého Nejsvětějšího Srdce. Dává ti mnohem více než manu nebo křepelky: dává ti za pokrm sám sebe. Nenapájí tě vodou ze skály, nýbrž vodou a krví, která vytéká z jeho otevřeného boku. Troufáš-li si však porovnávat jeho dary s pohanskými *hrci plnými masa, ryb, okurek, melounů a póru s cibulí*⁽⁴⁾, jimiž tě svět udržoval v slepotě a otroctví, pak nejsi hoden Boží svobody a mamá byla jeho láska k tobě. Ke stolu, který na tebe čekal v zaslíbené zemi, zasednou *celníci a hříšníci*⁽⁵⁾, *pohané, kteří mají víru, jakou nenašel v Izraeli. Ti budou stolovat v království nebeském, synové království však budou vyhnáni ven do tmy*⁽⁶⁾.

Jak dlouho mě bude tento lid znevažovat? Jak dlouho mi nebude věřit přes všechna znamení, která jsem uprostřed něho konal?⁽⁷⁾ Nespolehej se na to, co myslí a dělá *většina*, abys nezhylnul na poušti spolu s ní, protože se *nelíbí Bohu*. I kdyby všichni reptali, ty se drž Hospodina, který *oznámí své plány Mojžíšovi. Nezapomeň na žádné z jeho dobrodiní*⁽³⁾.

Bratr Amadeus

Poznámky:

⁽¹⁾ srov. Ex 1, 16;

⁽²⁾ srov. Lk 19,42);

⁽³⁾ resp. žalm 103)

⁽⁴⁾ Num 11, 4)

⁽⁵⁾ Lk 5,29n

⁽⁶⁾ Mt 8, 11n

⁽⁷⁾ Num 14, 11

Liturgická čtení

1. čtení – Ex 3,1–8a.13–15

Mojžíš pásl stádo svého tchána Jitra, midjanského kněze. Když jednou vyhnal stádo za step, přišel k Boží hoře Chorebu. Tu se mu zjevil Hospodinův anděl v plameni ohně, který šlehal ze středu keře. Díval se, a hle – keř hořel plamenem, ale neshořel.

Mojžíš si řekl: „Půjdu se podívat na ten zvláštní jev, proč keř neshoří.“ Když Hospodin viděl, že se přichází podívat, zavolal ze středu keře: „Mojžíši, Mojžíši!“

A on odpověděl: „Tady jsem!“

(Bůh) řekl: „Nepřibližuj se sem, zuj opánky ze svých nohou, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá.“ A pokračoval: „Já jsem Bůh tvého otce, já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův!“ Mojžíš zahalil svou tvář, neboť se bál pohlédnout na Boha. Hospodin pravil: „Viděl jsem bídu svého lidu, který je v Egyptě, slyšel jsem jejich nářek na biřice; ano, znám jejich bolesti. Proto jsem sestoupil, abych je vysvobodil z ruky Egypťanů a vyvedl je z oné země do země úrodné a širé, do země oplývající mlékem a medem.“

Mojžíš pravil Bohu: „Hle, já přijdu k synům Izraele a řeknu jim: ‚Posílá mě k vám Bůh vašich otců.‘ Když se zeptají: ‚Jaké je jeho jméno?‘ – co jim mám říci?“

Bůh pravil Mojžíšovi: „Já jsem, který jsem!“ A dodal: „Tak řekneš synům Izraele: ‚Ten, který jest, posílá mě k vám.‘“

A ještě pravil Bůh Mojžíšovi: „Tak řekneš synům Izraele: ‚Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův, posílá mě k vám!‘ To je moje jméno na věky, to je můj název po všechna pokolení.“

2. čtení – 1 Kor 10,1–6.10–12

Chtěl bych vám, bratři, připomenout, že všichni naši praotcové byli pod oblakem, všichni prošli mořem, všichni přijali Mojžíšův křest v oblaku a v moři, všichni jedli stejný duchovní pokrm a všichni pili stejný duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus. Ale přesto se většina z nich Bohu nelíbila. Pomřeli na poušti.

Tyto věci se staly nám pro výstrahu, abychom netoužili po špatnostech, jako toužili oni. Ani nereptejte, jako někteří z nich reptali, a za to byli pobiti od (anděla) Zhoubce. To se jim přihodilo jako výstražný příklad a bylo to napsáno jako poučení pro nás, kteří žijeme v době poslední. Když se tedy někdo domnívá, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl.

Pokračování na str. 5

Jak oslovit?

Překvapí-li nás někdo otázkou »Co teď právě děláš?«, ne vždy odpovíme bezprostředně a zcela upřímně. Naši odpověď předchází blesková kontrola, zda můžeme a chceme bez obalu říct přesně to, co právě děláme. Nechceme-li otevřeně přiznat, co děláme, uchýlíme se k vyhýbavé odpovědi. Častou odpovědí je krátké slůvko: »Nic.« Odpověď »nic« není ve skutečnosti poctivá. Je to svým způsobem zastírací manévr. Nedělat opravdu úplně nic není přece vůbec možné. Mohli bychom snad říct: »Nic, co by tě mohlo zajímat,« anebo ještě přesněji: »Nic, o čem bych chtěl s tebou mluvit.« Ale to by mohlo být nezdvořilé, případně vést k dalším otázkám a nakonec bychom museli přiznat pravdu. Nad holým »nic« však není o čem mluvit, a tak doufáme, že o tomto tématu již nebude řeč.

Otázku na to, co právě děláme, nám však nekladou jen ti druzí. Tu otázku musíme často položit sami sobě. Odpověď, kterou bychom měli dát sami sobě, nemusí vždy znít právě příjemně. Není divu, že chceme i sami sebe odvést od nelichotivého tématu, nějak to sami sobě zamluvit, zlehčit, ututlat. Jedním ze způsobů, jak se vyhnout nepříjemné upřímnosti, je používání různých eufemismů.

Podle slovníku cizích slov je eufemismus »ztlumené vyjádření trapné, nepříjemné představy«. Používáme náhradní výrazy a dáváme slovům nový význam, abychom se vyhnuli tomu, co je pro nás nelibé či nelichotivé. Místo »zemřel« řekneme »odešel navždy«, místo »zdražení« mluvíme o »úpravě cenové hladiny«.

Klasickým příkladem je takřka odborný termín »přerušení těhotenství«. Co to znamená přerušit? Znamená to dočasně zastavit s možností opětovné obnovy přerušného procesu nebo spojení. To, co chceme ukončit bez možnosti obnovy, nepřerušujeme, nýbrž rušíme. »Zrušit těhotenství« by už znělo podobně drasticky jako usmrtil nenarozené dítě. A tak »pouze« přerušujeme.

Ale nás dnes zajímá jiný dosti rozšířený eufemismus, a tím je používání slovesa »oslovit«. Co to znamená někoho oslovit? To znamená obrátit se na někoho, navázat

s někým hovor. Někdo se na mne obrátí na ulici nebo v dopravním prostředku a osloví mě. Někdy to uvítám, někdy ne. Představme si, že s ním mluvit nechci: dám mu nějakým způsobem najevo, že nemám zájem jej poslouchat. Když budu tuto příhodu někomu popisovat, nemohu říct: Ten člověk mě neoslovil, a tak jsem s ním nemluvil. Ten člověk mě totiž oslovil, ale já jsem neměl zájem o to, co mi chce říct, proto jsem k němu zaujal odmítavý postoj. Nemluvili jsme tedy spolu proto, že já jsem s ním nechtěl komunikovat. Kdybych řekl »neoslovil mne«, znamenalo by to, že to byl on, kdo nechtěl se mnou mluvit, a tudíž není mou vinou, že jsme spolu nemluvili.

Používání slovesa »oslovit« však zdomácnělo v našem slovníku v právě takto obráceném významu. Jestliže slyšíme nebo čteme něco, co se nám nelíbí a co tedy slyšet nebo číst nechceme, řekneme prostě, že nás to neoslovilo. Je v tom notná dávka alibismu, protože takto ze sebe střásáme všechnu vinu za neuskutečněnou komunikaci na ty, kteří nás ve skutečnosti docela záměrně oslovili.

Všichni tři synoptikové popisují shodně epizodu s bohatým mládencem, který přišel k Pánu Ježíši s otázkou, co má dělat, aby byl dokonalý. Zdálo se mu, že zachovávat příkázání je málo. Dostal od Pána od-

pověď: *Jdi, prodej všechno, co máš, rozdej chudým a pak přijď a následuj mne.* Evangelista dodává: *Když to slyšel, odešel smutně.* Řečeno v dnešní terminologii, to, co od Mistra slyšel, jej neoslovilo. Ale ve skutečnosti jej Ježíš oslovil, a to významně, dokonce *pohleděl na něho s láskou.* Překážka další komunikace nebyla na straně Mistra, ale na straně mládence. Rada se mu nelíbila, proto ji zamítl a odešel.

Co měl Pán Ježíš udělat, aby jej »oslovil«? Asi se měl vyhnout všemu, s čím by mohl u mládence narazit. Ale tady přece nešlo o to získat za každou cenu mládencovy sympatie, nýbrž o popis cesty, která skutečně vede k dokonalosti. Přijetí tohoto dobře míněného doporučení tedy nezáleželo na Pánu Ježíši, ale na tom, jak vážně to mládenec se svou snahou o dokonalost myslí. Jestliže ovšem přišel s předem určenými výhradami, co je ochoten slyšet a co ne, nejednalo se mu o dokonalost jako takovou, nýbrž o potvrzení některého z vlastních předpokladů.

Pán Ježíš nevolá mládence zpět, neupravuje svou radu do takové podoby, aby jej »oslovila«. Naopak. Provádí neúprosnou diagnózu: důvodem odmítavého postoje je nezřízené lpění na majetku. Jinými slovy, není možné se nějakým způsobem vemlouvát bohatým, kteří nechtějí slyšet o tom, že by se měli odpoutat od svého majetku. Když Ježíš mluví o podobných věcech, odmítají jej poslouchat. Kdyby měl ve své družině některé současné pastorační specialisty, přispěchali by možná s radou, jak má Pán svou řeč psychologicky zabalit, aby »lépe oslovovala«. Ale asi by dostali odpověď: *Nevíte, čího ducha jste.* Bohatý mládenec, to nebyl jediný případ Ježíšova »neúspěchu«. Jak čteme u Jana v 6. kapitole, došlo po eucharistické řeči v Kafarnaum k hromadnému odchodu

učedníků, které »neoslovila« Ježíšova tvrdá řeč. Ani je Ježíš nevolá zpátky. Konstatuje pouze s politováním, že má mezi svými některé, kteří nevěří, a ptá těch, kteří zbyli: *Chcete odejít i vy?* Nejednalo se tedy o nedostatečné »přizpůsobení« božského Kazatele, ale o nevěru učedníků.

Jestliže někomu nechutná předložený pokrm, nemusí to být kvůli kuchaři. Může také trpět nechutenstvím, které je příznakem nemoci, anebo je příliš vybíravý a pro samé mlsání zapomněl na zdravou stravu. Kdykoliv se nám tlačí na jazyk, že nás ten a ten (katolický) kazatel či autor »neoslovil«, měli bychom se zastavit a zamyslet, zda nastalou poruchu v komunikaci nepřičítáme jednostranně autorovi poselství, při čemž bezdůvodně vylučujeme možnou překážku na straně vlastního příjmu. Co nás opravňuje požadovat, aby se ten, kdo k nám tak či onak promlouvá, přizpůsobil našemu vkusu? Kolik rozmanitých »vkusů« by měl přitom respektovat? A co když jde o situaci, že právě to, co by se mělo změnit, je tento náš »vkus«? Před televizor se mohu posadit s požadavkem: *Bavte mě tak, jak se mi to líbí, nebo vás přepnu.* Jsou to lidské výtvořky, které jsou určeny k mé zábavě. Je však možné zanášet takový postoj a očekávání i do evangelizace? Jistě, i tady lidé vystupují pouze »lidsky«, ale konec konců nemluví jen za sebe. Evangelizace nemá za cíl pošimrat naše city a nálady, tak jak se nám to líbí a jak to očekáváme. Ta naopak směřuje nejspíše ke **změně**, k radikálnímu nebo postupnému obrácení, tedy opuštění toho, co se nám dosud líbilo a co odpovídalo našemu »vkusu«. Nemůžeme čekat, až nám někdo zahraje na naši strunu, nýbrž potřebujeme hledat Boží výzvu třeba i v nedokonalém podání lidských prostředníků. Proměna, která se v nás má uskutečnit, není přece dílem je-

jich rutiny ani jejich umění, je to výsledek působení milosti Ducha svatého, které záleží především od nás samých. Jen se učme jej nalézat i v hliněných nádobách. Dost možná, že ve zlatu či křišťálu k nám vůbec nikdy nesestoupí.

Zavádějící fenomén »oslovení« se však netýká pouze těch, kteří poslouchají a čtou, ale i těch, kteří promlouvají a píšou. Svádí je totiž k tomu, že přikládají při hlásání evangelia prvotní důležitost snaze především »oslovit« své posluchače či čtenáře tak, aby byli spokojeni. Je jistě potřebné vyvolat zájem o to, co potřebujeme sdělit, ale sdělování se nemůže řídit pouze kritériem »za žádnou cenu nenarazit« a už vůbec ne za každou cenu se zalíbit. Pravda víry není něco jako těžko prodejné zboží, které se po trochách přibaluje k populárním artiklům. Evangelium je třeba hlásat tak, *aby nepozbyl ceny Kristův kříž* (1Kor 1,18). To, co hlásáme, bude vždy pro jedny *pohoršení* a pro druhé *pošetilost* (srov. 1Kor 1,23). Opravňuje nás to rozmělnovat evangelium, aby bylo nakonec k nepoznání? Nemáme-li odvahu říct otevřeně, co patří k zdravému jádru víry, aby neutrpěla naše popularita, čím se lišíme od těch, kteří ji zapírají? A pokud si myslíme, že i sami v sobě musíme ulámat víře ty »hroty«, které dnes již kdekdo pokládá za *pohoršení* a *pošetilost*, pak už nejsme ratolestí spojené s pravým vinným kmenem a musíme přiznat sobě i světu, že hlásáme nikoliv pravdu Krista a jeho Církve, ale překrucujeme ji *podle svého podání* (srov. Mt 15,3).

To nás může zavést dále, než si dnes přejeme. Odpadlíkem se nikdo nestává přes noc. Cesta k odpadlictví je dlážděna pochybováním. Pochybnost je dobrá, jestliže vede k nalezení a upevnění poznání pravdy. Ale je víc než špatná a nebezpečná, jestliže nehledá pravdu, ale kdejakou cestu k jejímu postupné-

mu zamlžení. Podle čeho se pozná, kam svou pochybností míříme? Podle toho, čeho se v hloubi duše vlastně obávám. Každá pochybnost se rodí z obavy. Buďto se obávám, že se mi ztrácí pravda, která pravdou je a zůstane, nebo se bojím, že ta pravda platí, ačkoliv bych byl raději, kdyby tomu tak nebylo. Podle toho pak hledám odpověď a oporu. V prvním případě u někoho, kdo pevně věří, v druhém případě spíše u toho, kdo už zařadil pravdu mezi »překonané přežitky«, které jej »přestaly oslovovat«. Jestliže hledám oporu a souzvuk pouze u lidí, kteří sami tonou v pochybnosti a nevěře, pak je to situace, kdy *slepý vede slepého a oba spadnou do jámy* (srov. Mt 15,14). Bohužel právě ti, kteří se sami brodí v zavádějících pochybnostech, nesnaží se je řešit u sebe a v sobě, ale s oblibou je nesou na náměstí a tam je přetřásají s velkým halasem, aby si vysloužili uznání jiných hledáčů pochyb a pokud možno dále rozmnožili jejich řady. Z pochybností se stal cíl a životní způsob. Je to opravdu láska, jestliže se k tomu mlčky a někdy dokonce s obdivem přihlíží? Bohužel, opakuje se situace z 2. listu ke Korintským, kde si Pavel trpce stěžuje: *Přichází-li někdo a hlásá jiného Krista, kterého jsme nehlásali, nebo přijímáte-li jiného Ducha, kterého jste nepřijali, nebo jiné evangelium, které jste nedostali, klidně to snášíte* (2Kor 11,4). Bratři, je svrchovaný čas, *kdy je třeba se probrat ze spánku* (Řím 13,11), abychom si co nejrychleji *koupili mast a pomazali si oči, abychom prohlédli* (srov. Zj 3,18). Není jiná možnost: *Všechna sadba, kterou nezasadil Otec, bude však vytržena i s kořenem* (Mt 15,13).

Dá se vůbec něco udělat pro »popularitu« evangelia? Dá, nepopulárním, ale jedině účinným způsobem: *vlastním obrácením, modlitbou a postem*.

-Iš-

Poselství Královny míru

Drahé děti!

I dnes jsem s vámi a všechny vás znovu volám, abyste se mi přiblížily svými modlitbami.

Zvláštním způsobem vás vybízím k odříkání v této době milosti.

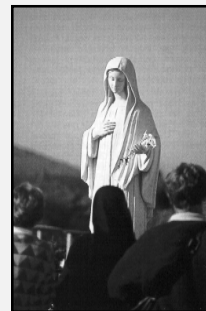
Dítky, rozvažujte a žijte svými malými obětmi Ježíšova muka a smrt za každého z vás. Jen když se přiblížíte Ježíšovi, pochopíte nesmírnou lásku, kterou má pro každého z vás.

Modlitbou a svým odříkáním se stanete otevřenějšími daru víry a lásky k Církvi a lidem kolem vás.

Já vás miluji a žehnám vám.

Děkuji vám, že jste přijaly mou výzvu!

Medjugorje 25. 2. 1998

„Žijte skrze vaše malé oběti Ježíšovo utrpení...“

Tuto popeleční středu nás Maria volá k odříkání. Tento postoj nám připadá negativní: nejsme na něj zvyklí, dáváme přednost skutkům, které se nám jeví jako pozitivní a které snadno uskutečňujeme jako překypování toho, co žijeme a pociťujeme.

Odříkání nás zve do větší hloubky, k sestupu do nás, k omezení se, které nám umožní vzít na vědomí to, co obvykle odmítáme vidět. Kristus se zřekl své božské důstojnosti, aby přišel k nám; křesťanské odříkání se včleňuje do tohoto pohybu ponížení z lásky, za účelem připojení se k druhému

a sdílení s ním. Jak nás k tomu zve sv. Panna, praktikujme odříkání a uvidíme, že není ničím vedle toho Kristova, že to jeho je nezměrné jako je nezměrná jeho láska.

On nás žádá o malé kroky a sám dělá celou ostatní cestu.

Obětovat znamená učinit posvátným, posvětit. Dělat malé oběti, to je posvěcovat malé věci, které tvoří náš každodenní život: náš čas, naše skutky, naši stravu, naše vztahy. Musíme věřit, že naše malé oběti přispívají příchodu jeho veliké lásky.

Bratr Efraim k poselství Královny míru, 25. 2. 1998

Liturgická čtení – pokr. ze str. 3

Evangelium – Lk 13,1–9

V té době přišli k Ježíšovi se zprávou o Galilejcích, jejichž krev smísl Pilát s krví jejich obětních zvířat. Řekl jim na to:

„Myslíte, že ti Galilejci, když to museli vytrpět, byli větší hříšníci než ostatní Galilejci? Ne, říkám vám; když se však neobráte, všichni podobně zahynete.“

Anebo oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a usmrtila je: myslíte, že byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, říkám vám; když se však neobráte, všichni právě tak zahynete.

Vypravoval pak toto podobenství: „Jeden člověk měl na své vinici zasazený fíkovník a přišel na něm hledat ovoce, ale nic nenašel. Proto řekl vinaři:

„Hle, už tři léta přicházím hledat ovoce na tomto fíkovníku, a nic nenacházím. Poraz ho! Proč má zabírat půdu?“

On mu však odpověděl: „Pane, nech ho tu ještě tento rok. Okopám ho a pohnojím, snad příště ovoce ponese. Jestliže ne, dáš ho pak porazit.““

Garabandal – varovný prst Boží (12)

GARABANDAL DNES

Jak se vyvíjelo toto místo v očekávání velkého proroctví, které oznámila Panna Maria čtyřem dětem? Co se stalo se čtyřmi děvčaty a jaký postoj ke Garabandalu zaujímá církev dnes? Z toho by se dala vyvodit celá řada otázek, které se dají shrnout do jedné věty: Garabandal je zatížen událostmi, které se tam staly, a dosud nevyplněnými proroctvími, všechno to může vyřešit silou Boží jedině přesvatá Panna.

Vesnička se změnila, přijala podobu svého okolí až na několik výjimek. Byla vybudována silnice z Cosia, jak o ní Panna Maria mluvila, ačkoliv nebyla vůbec plánována. Pohofí Peña Saga, za Garabandalem, se podobá Alpám; mělo tam být vybudováno lyžařské středisko pro zimní sporty. Když už silnice byla hotova až po odbočení u vesnice, najednou byl projekt pro nedostatek peněz zastaven.

Do Garabandalu vede dnes dobrá silnice, po které klidně mohou jet auta i autobusy. Já zařídím všechno – Yo horé todo – řekla Panna Maria, když mnozí návštěvníci pochybovali o možnosti dopravit nějak nemocné na místo předpověděného velkého zázraku, aby byli uzdraveni.

Převážná část domů byla opravena a někde přebudována. Byla přizpůsobena a vylepšena tak, aby odpovídala postupující civilizaci. Všechny domy mají dnes WC. Dříve chodili na záchod do stáje, anebo když byla tma, do blízkých polí. Byly postaveny i některé nové domy. Některé domy, stáje a stodoly vykoupili lidé z celého světa. Pro většinu místních obyvatel to byla jediná možnost, jak přijít k penězům, usnadnit si život a svým dětem jinde ve světě zajistit existenci. Více nebo méně už přestali myslet na to, co se tehdy stalo, a na předpovědi,

kteří tam byla slíbeny. Zajímá je všední každodenní život.

Ve vesnici schází střední a mladá generace, odešli do světa za lepší existencí, staří zůstali. Někteří z nich toho litují, že ve vesnici scházejí stodoly, maštale a že zaniká hospodaření.

Noví příchozí nemají o hospodaření žádný zájem a snaží se vydělávat nějak jinak. A tak je ve vesnici hodně závisti, chamtivosti, vůbec to dnes nevypadá na to, že by toto místo bylo Bohem vyvolené.

Ale nejen domácí prodávají svůj majetek, ale i nově příchozí cizinci „Extranjeus“ prodávají to, co nedávno koupili, nechtějí čekat na zázrak, o kterém doufali, že jim přinese velké zisky. Svě peníze svěhují raději bankám a jiným peněžním ústavům. A kdy přijde zázrak, nikdo neví. Žijeme teď a musíme se starat, abychom se nějak uživil. – Kdybychom věděli, že to tak dlouho bude trvat – je často slyšet. Většina lidí ztratila víru v ten slíbený zázrak, unavilo je dlouhé čekání. – Krátce před zázrakem jen málo lidí bude v něj věřit – řekla Panna Maria Conchitě. I toto se už vyplnilo.

Poměry, které byly ve vesnici v době prvních zjevení, se úplně změnil. Krajský úřad nechal ulice vesničky potáhnout asfaltovou dekou. Za pomoci přátel Garabandalu okolo Joye Lomangina byl opraven také místní kostel k velké radosti pana faráře a návštěvníků kostela. Náměstíčko bylo vydlážděno a vchod dostal nové železné dveře.

Potok, který protékal náměstím před kostelem, byl zaveden pod zem a slouží dnes jako kanalizace. Elektřina a vodovod jsou naprostou samozřejmostí. Otevřená ohniště zmizela a k vaření se používají plynové bomby. A přece znatelné stopy po zjeveních v Garabandalu zůstaly. Návštěva kostela je větší než kdekoli jinde. Každodenní růženec je v kostele napros-

tu samozřejmostí a starší paní chodí ještě dnes po vesnici se zvonkem, dává znamení, aby se lidé modlili za zemřelé. Poutníci někdy více, někdy méně, jsou bráni na vědomí, když chtějí zaplatit za služby. Ti, kteří z nich nic nemají, se na ně dívají bez zájmu, když procházejí vesnicí k devíti borovicím a nemají to zrovna rádi, když zaujímají jejich místo v kostele.

Na otázku, zda se stane ten slíbený zázrak, většina starších mužů ani neodpovídá, nanejvýš pokrčí rameny a přes rty procedí stereotypně: Snad. – Jiní, kteří ještě v zázrak věří, říkají: Ano, ten zázrak se stane, ale kdy, to nevíme.

Díky Bohu, Garabandal se kvůli zjevením Matky Boží nestal komerčním jako jiná poutní místa. Snad je to také proto, že obyvatelé jsou kvůli slíbenému velkému zázraku rozdělení, jedni věří, druzí nevěří. Tak jako Panna Maria našla na začátku zjevení ty čtyři děti prosté a jednoduché, tak také Bůh chce, aby toto místo zůstalo prostým a jednoduchým bez obchodování a podnikání až do velkého zázraku, který Matka Boží slíbila čtyřem malým vizionářkám.

Čtyři malá děvčata, která viděla anděla a Pannu Marii, dospěla a dnes žijí normálním životem jako matky rodiny. Tři z nich odjely do Ameriky a jedna, Maria Cruz, je vdaná ve Španělsku.

Zážitky, které prožily ve svém mládí, nemají žádný vliv na jejich materiální zabezpečení (nemají ze zjevení žádné výhody), ale na jejich duchovní život ano. Žijí hlubokým vnitřním životem. Svědectví, které ještě dnes o zjevení vydávají, je pevné a jednoznačné, i když v detailech se rozcházejí tak jako jiní lidé. Na jednotlivé maličkosti už si nevzpomínají, ale to podstatné si ve svém vědomí zachovaly naprosto jasně. Na to, co jim Panna Maria předpověděla, že

před komisí pod nátlakem budou zjevení popírat a si protiřečit, na to už dávno zapoměly a pevně věří na proroctví, které jim bylo oznámeno, a očekávají převratné události, které postihnou lidstvo celé. Také ty, kteří si mysleli, že to bude platit jen pro nevěřící.

Bůh nechce, aby to přišlo náhle, Bůh nechce zničení lidí, ale jejich obrácení.

Ze všech těch čtyř děvčat má Conchita nejtěžší. Musí si být vědoma, že každé její slovo, i když je řekne v kruhu svých nejbližších, bude předmětem spekulace a různých dohadů a že nakonec to bude úplně jiné, než to, co původně řekla. Tak je naprosto samozřejmé a pochopitelné, že nebude s nikým mluvit o událostech v Garabandalu. Ani ve své rodině o tom nemluví, protože je nebezpečí, že se to vynese ven, i když to třeba ten dotyčný nechtěl.

Je to opravdu těžké, že se nemůže někomu svěřit, a přitom má zůstat věrna svému poslání. Druhé břemeno je opravdu nadlidské. Celému světu má oznámit, co Bůh s lidstvem zamýšlí. Žádný člověk na světě nenese tak těžké břemeno. Přitom musí být přívětivou matkou rodiny, připravenou řešit všechny problémy domácí paní, a být příjemnou partnerkou při rozhovoru s druhými, jako každý jiný normální člověk. Je to nevyslovitelně těžké, ale ona tuto úlohu dobře zvládá.

Sestra Lucie z Fatimy mohla odložit svoje břemeno, které měla zvěstovat, tím, že je napsala. A tak povinnost ohlášení poselství prostřednictvím svého biskupa přenesla na papeže. Conchita si svoje břemeno musí nechat a toto břemeno je ještě spoutáno mlčením a ona musí nést tíhu odpovědnosti oznámit Boží zázrak, až to On bude chtít. Kdybychom se ptali, proč tomu tak je – Bůh tomu tak chce, chce, aby odpovědnost za oznámení nebyla anonymní.

(Pokračování v příštím čísle)

Eucharistické hymny Tomáše Akvinského

2. CHVALTE, ÚSTA

Ze soukromé, až intimní atmosféry, do jaké nás ponořuje píseň „Klaním se ti vroucně“, se můžeme v dalším eucharistickém hymnu sv. Tomáše Akvinského přesunout do prostředí společné oslavy. První slova písně „Chvalte, ústa“ znějí v latině jako úder zvonu: „*Pange, lingua...*“ Vůbec nám nemusí vadit, že náš rodný jazyk neumí tento zvuk napodobit; důležité je, aby umělo zvonit naše srdce upřímnou radostí z Božího daru, o kterém se tu zpívá.

Tím darem je **tajemství Těla a Krve Kristovy**, při čemž důraz je na slově tajemství. Tělo, které kdysi skutečně chodilo po tomto světě, a Krev, která z něho tehdy doopravdy vytekla, se nyní přes překážky roků a staletí znovu dostávají do naší blízkosti. Jak se to může stát? To je tajemství. **Král všech království**, který sídlí v nebeské slávě, teď sestupuje na naši zemi zahalen svátostnými způsobami a my se právě obdivujeme podivuhodnosti této jeho cesty k nám. Slavíme tajemné přebývání nebeského Krále na zemi, tajemnou přítomnost Krista ve svátosti, kterou nám on sám zanechal na památku.

Památka Kristova může zahrnovat i vzpomínku na jeho pozemský život. Byl nám dán jako dar už tenkrát, když se vtělil a narodil. Tomášova slova „*nobis datus, nobis natus*“ mají evidentní ozvěnu v našem známém vánočním „*nám, nám narodil se*“. Ani připomínka zrození „*z lůna panenského*“ a „*z Panny neporušené*“ není v eucharistickém hymnu náhodná: totéž Tělo, které nosila a opatrovala nejčistší Matka Panna Maria, vstupuje do

této svátosti, do našich úst, do našich duší. Je to pořád on, Poutník po naší zemi, Rozsévač zrněk pravdy, která vydala úrodu *nového řádu* vztahů mezi člověkem a Bohem.

Tento *nový řád* byl ustanoven ve večeřadle, kam Ježíš *zasedl s bratřími* ještě podle řádu starého. Starý zákon tu nebyl zrušen, ale naplněn: Velikonoční Beránek ležel na tomtéž stole jako chléb a víno. Dvanáct apoštolů jako by tu zastupovalo dvanáct pokolení Izraele. A ten, který se od počátku až do této chvíle pokorně podřizoval všem posvátným ustanovením, se dává svými rukama za pokrm lidem, aby ustanovil nové posvátné znamení lásky Boha k člověku.

„*Slovo v těle slovu dává moc chléb v těle proměnit*“ – tento verš aspoň přibližně napodobuje Tomášovu slovní hříčku „*verbum caro panem verum verbo carne efficit*“, ve které se mistrovsky usouvzážňují výrazy „slovo“, „tělo“ a „chléb“: Slovo učiněné tělem proměňuje vlastním slovem chléb ve své tělo. Pro látku, do které se skrývá Kristova krev, je použito latinské slovo „*merum*“, které označuje čisté nemišžené víno. Tím je naznačena neporušenost a neposkvrněnost oběti. A pak už přichází zásadní informace, která nechybí v žádném eucharistickém hymnu sv. Tomáše. Zde je vyjádřena takto: „*I když Pán je smyslem skryt, stačí sama víra pravá srdce čisté přesvědčit*.“ Tomáš Akvinský byl rozený filozof a otázky poznání či poznatelnosti věcí ho nejen hluboce zajímaly, ale přímo vzrušovaly. Moudře posoudil kompetenci smyslů a kompetenci víry. Ano, Pán se skryl do toho, co je přístupné smyslům, a tím se nám paradoxně přiblížil.

Kdo věří, může k němu (zatím duchovně) proniknout.

A potom výraz „*sama víra*“ – sola fides! Jak odlišně byl později použit v teologii Lutherově! Podle uvažování tohoto Tomášova protihráče stačí sama víra v tom smyslu, že kromě ní už nejsou potřeba svátosti ani oběť mše svaté. Jak jinak zamýšlel tato slova Tomáš: *sama víra* stačí, abychom přijali toto nepochopitelné, paradoxní znamení, které nám dal ke spáse sám Bůh. **Pouhá víra může přesvědčit naše srdce, že v eucharistii se za nás vydává (obětuje) sám Kristus.** Pak to ale není věc pro nás nepotřebná.

Když se nad tím vším zamyslíme, když si znovu důkladně uvědomíme velikost Boží lásky a zároveň křehkost jejího projevu, chce se nám za všechno poděkovat a v *úctě se před Bohem skláníme*. Před Bohem, který je na nebesích, i před tímto jeho tajemstvím, které se děje tady na zemi. Už tu není archa s deskami smlouvy; ta smlouva sice stále platí, ale byla **novelizována příkázáním lásky** a její novou schránkou se stalo **probodené Srdce Kristovo**. Už tu není krev býků a kozlů, protože byla prolita krev Božího Mesiáše, a bohoslužba se tomu musí přizpůsobit. *Starodávny obřad* může ustoupit, protože už se splnilo všechno, o co se při něm prosilo. Nová a vznešená oslava je díkem za splnění těch proseb. *Lidské smysly* jsou ovšem slabé, aby to poznaly; pomáhá jim opět dar víry. Všimněme si dobře toho rozdílu: víra smyslům pomáhá, doplňuje je, posiluje; to znamená, že je neopouští, nepřebíjí, nevylučuje z účasti na poznání Boha. Tomášův pohled na člověka a jmenovitě na věřícího není odlišný, podobně jako eucharistický kontakt Boha s člověkem není odhmotněný.

Závěr svého chvalozpěvu neboli doxologii mohl sv. Tomáš převzít z jiných hymnů; ve středověku to byla běžná pra-

Není možné věnovat se apoštolátu bez toho, že bychom se modlili, vyhledali Boha a podřídili se zcela jeho vůli.

Matka Tereza

Máme před sebou celou věčnost, ale máme velmi málo času, abychom se na ni připravili.

Gabrela Mistralová

xe. Zdá se ale, že on šel vlastní cestou, na které mohl nalézt a zdůraznit některé nové skutečnosti. Je předem dáno, komu se v hymnu vzdává úcta: Otci, Synu a Duchu svatému. Tomáš ale pro ně volí jiné výrazy: „*Genitori Genitoque*“, což doslova znamená „Zploditeli a Zplozenému“, a dále „*Procedenti ab utroque*“ neboli „Vycházejícímu od obou“, tedy Duchu svatému, který z Otce i Syna vychází. Tato formulace v Tomášově době nebyla na světě dlouho a byla předmětem nepěkných sporů mezi západní a východní církví. Spor o „*filioque*“ se stal dvě století před Tomášem Akvinským jednou ze záminek k rozkolu západního a východního křesťanstva. Slova Tomášova hymnu by tedy mohla provázet také modlitba za nápravu tohoto nedorozumění. A pak jsou tu výrazy toho, co se Trojjedinému Bohu vzdává: *laus* (chvála), *iubilatio* (jásot), *salus* (sláva), *honor* (čest), *virtus* (moc), *benedictio* (dobrořečení), *laudatio* (díkuvzdání). Je velmi pravděpodobné, že se Tomáš inspiroval chvalozpěvem ze Zjevení sv. apoštola Jana: *Beránek, který byl zabit, si zaslouží, aby přijal moc, bohatství a moudrost, sílu, čest, slávu i chválu* (Zj 5, 12). Sedm pochvalných slov tam i tady svým počtem naznačuje biblicky míněnou dokonalost. Dokonalá chvála je příslibem nebeské blaženosti. A prosba o ni, tak jako každá prosba o lásku Boží, má končit tak, aby se splnila: Amen.

Karel Komárek

Návrat ztraceného otce

Autor této eseje je otcem desíti dětí. Své úvahy na téma otcovské role v rodině může tedy opírat nejen o své znalosti, ale i o své bohaté osobní zkušenosti. Pokouší se popsat novou skutečnost, ve které hraje otec důležitější roli než jen hmotného zabezpečovatele rodiny. Udělal si malý »sociologický průzkum« ve svém vlastním prostředí na téma otcovské autority:

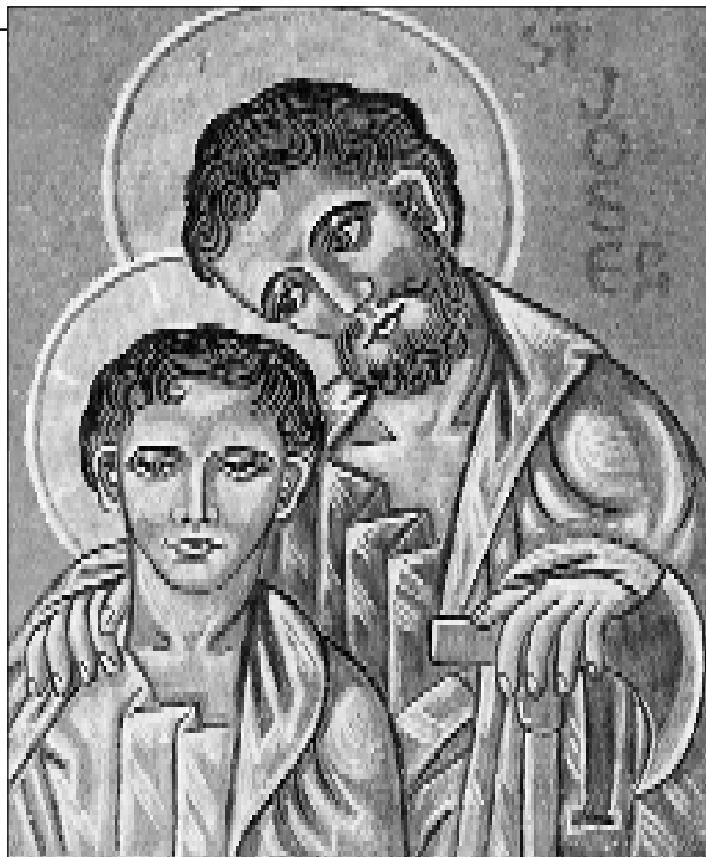
Anabella, se svými 18 roky nejstarší mezi sourozenci, nemluví o pojmu otcovské autority, ale o »hlavě rodiny«. Taková »role je nutná, protože dospělí nesou za nás odpovědnost«. Ale táta je »hlavou« jen »ve spojení s mámou, protože odpovědnost mají oba společně«. Tomáš, kterému je 16 a je druhý nejstarší, soudí: »Před otcovskou autoritou musíme mít respekt. To patří k přátelství. Nesmí se to ale přehánět. Řekl bych, nesmí nám nahánět strach.« Na otázku, jak si to konkrétně představuje, říká: »Musíme mít vždycky možnost se ptát.«

»Starouš« byl s takovými výroky spokojen. Pokládal taková vymezení za výstižná. Děti očekávají od otce, že bude uplatňovat svou autoritu a s ní spojenou moc uvnitř i navenek, a to ve smyslu Pascalova výroku: »Nejvlastnější vlastností moci je, že chrání.« Otec již svou přítomností se stará o to, aby v jeho okolí vládlo bezpečí, nejzákladnější lidská potřeba. Když je táta na cestách, zavládne na »lodi« určitá nejistota. Jedni chtějí vědět naprosto přesně podle mapy, kde táta právě je. Druzí si naleznou v noci k mamince do uvolněné postele, která se čtyřmi nebo pěti »cestujícími« dostane zabrat. A když už ukazatel neklidu vystoupí až k hladině bolestných pocitů, stačí, aby se táta objevil ve dveřích, a ručička rázem klesne. Jsou místa, kde přirozená autorita nese s sebou i příjemné stránky.

Druhou stránkou autority je bezmezná důvěra, která dává otci takřka univerzální kompe-

tenci dávat odpovědi, a tu je autorita dokonce velmi požadovaná, až je to nepříjemné. Táta se stává osobou, která musí celý svět redukovat do rozměrů přístupných rodině, musí umět vysvětlit, proč lidé letí na měsíc, proč příliv v severním Bretoňsku má největší vlny, kam se Země stále točí a proč se musí chodit do školy, i když by to šlo učit se všechno doma. Jelikož tato důvěra vložená do otce (a přiměřeně i do matky) je velká, je velká také odpovědnost. Ano, je to otec, kdo *zviditelňuje a uskutečňuje na zemi Boží otcovství*, jak to říká encyklika *Familiaris consortio*. Zní to jako nadsázka, ale je ověřenou zkušeností, že lidé svůj obraz Boha – Otce prožívají nejprve jako děti doma. Ctnosti jako věrnost, síla, spravedlnost, poslušnost, statečnost, odvaha a radost, abychom vyjmenovali alespoň některé, i když nejsou vysloveně otcovské, vtiskují se tak do duše dříve, než o ně dítě začne vědomě usilovat.

K otcovské přítomnosti patří také měření sil s mladými, pokud to jde. Když něco přerůstá matce přes hlavu a začne si stěžovat na to, jak děti vyvádějí, má táta v pohotovosti nějaké pedagogické zdůvodnění. Psycholožka Uršula Lehrová, německá ministryně pro rodinu, píše, že »děti, které vychovává výlučně matka, mohou trpět vývojovými vadami. Jsou spíše bázlivé a zdrženlivé, když mají přijít do styku s jinými lidmi. Americké studie potvrzují: Matky jsou při svém výchovném působení spíše zaměřeny na to, aby snižovaly rizika, zabezpečovaly dítě, a to vede

»Svatý Josef ochránce« – tak se jmenuje freska Mikuláše Geschnyho (1912–1985) v kapli sv. Ludvíka v Pratlouhách u Tarnova.

»Syn tesařův« byl sám tesařem. Dnes se již spíše výjimečně učí synové povolání svého otce, ale vitální funkce otce trvá a musí trvat, má-li se zdařit poslání rodiny. Otec chrání, střeží, zajišťuje bezpečí, ve kterém se mohou rozvíjet svoboda a osobnost. Pro tuto otcovskou funkci je svatý Josef křesťanům klasickým předobrazem.

k bázlivosti a ostychu. Otcové jsou vynalézavější ve hrách a nemyslí tolik na bezpečnost. Tak provokují dítě také k určitému riskování, a to jim vlevá sebedůvěru. Dítě nabývá pocit: Já již mohu! To má pro budoucí vývoj jeho osobnosti velký význam. I pro otce je časný vztah k dítěti velmi užitečný. Nepojímá dítě jako cizí těleso. Podílí se na jeho vývoji a lépe mu rozumí. Podílí na rozvoji dítěte ovlivňuje pozitivně i jeho vztah k matce.«

Christa Meves říká, že »výchovné úkoly« otce nabudou především u staršího dítěte výsledné obrysy, když se u dítěte rozvíjejí rozumové síly, hodnocení ceny a bezcennosti, když dojde k přemýšlení, plánování i k odříkání a počínají se tvořit formativní síly dítěte.

Během času se různě mění rozdělení rolí v rodině. Dělná práce v posledních stoletích měla na rodinu negativní vliv. Proces společenské atomizace, který začal spolu s industrializací a oddělil pracovní místo od rodiny často i zeměpisně, posílil zabezpečovací roli otce, ale současně oslabil jeho výchovnou funkci. Ale ta je v tom nejméně smyslu rozhodující, protože se týká samotného života. Americký sociolog Dodson je toho názoru, že zabezpečovací funkce otce již překročila svůj zenit a je na ústupu. »Ještě před třiceti lety připravovali otcové své děti na život, který byl v dospělosti podobný jako jejich život. Naše kultura se však mění s takovou rychlostí, že to dnes již není možné. Je známo, že ze stovky

děti, které jsou dnes na školním hřišti, padesát bude ve svém životě vykonávat povolání, která dnes ještě neexistují. Otcové je tedy nemohou připravovat na takový život, jaký sami vedou. Tak rychlé jsou společenské změny.»

A tak se ztracený otec opět vrací domů. Zajišťuje služby, na které dříve sám nemyslel. Studie zveřejněná v r. 1966 v bamberké univerzitě dokládá, že mladí otcové se nyní více podílejí na péči o děti než před několika lety. Přejí si strávit stále více času se svými dětmi. Dokonce se již mluví o tom, že nepřítomnost otce znamená nejen nedostatek, ale je zdrojem poruch při vývoji osobnosti dítěte. Americký psycholog Donald Winnicott upozornil již koncem 80. let na skutečnost, že otec svou absencí brání matce ve výkonu jejích funkcí. K předním úkolům otce patří posilovat pocit »emocionálního uspokojení své partnerky, a tak podporovat její mateřskou. Duševní spokojenost dítěte nelze oddělovat od duševní spokojenosti matky, protože dítě se identifikuje s osudem své matky. Dále pak schopnost matky plnit své úkoly závisí do značné míry od jejího citového vztahu.«

Tato antropologická pravda není pro církve ničím novým. Jan Pavel II. to znovu vyjádřil ve své rodinné encyklice, když označil lásku otce k ženě a k dětem za přirozenou cestu, jak chápat a uskutečňovat otcovství, které má v rodině své jedinečné a nezastupitelné místo a úlohu. Kodex kanonického práva označuje za jednu ze dvou hlavních úloh manželství »blaho manželů«. Přítomnost otce vytváří atmosféru bezpečí, i když je jen někde v nějakém koutě anebo improvizuje v kuchyni. Jeho přítomnost šíří bezpečí, které je neviditelné jako vzduch, takže je nevidíme, ale nemůžeme se bez něj obejít.

To se může projevat i v konkrétním životě. Například

»starouš« nezná žerty, když děti překročí hranice nezbytné úcty k matce. Okamžitě vyjde ze své »kukaně«. Ne že by se matka nemohla sama ohradit, může být dokonce v tom směru docela pohotová. Ona však pochopitelně především starším dětem více povolí uzdu. Ne tak otec. Jak říká Vanessa, otec má své zásady, o kterých sice mluví, a dokonce rád mluví, ale o kterých není ochoten diskutovat. To dává jednotě rodičů něco jako »tvrdou pecku«.

To je dobré přirovnání. Čím by byl plod bez jádra a jádro bez ovoce? Plod a jádro patří k sobě, doplňují se, jsou nezaměnitelné. Bez jednoty v rodině ztrácí otcovství svou půdu. Stále častější fenomén rodičovského torza je pro většinu zúčastněných tragický a nejtragičtější je pro děti. Dětský psycholog Zdeněk Matějček to vyjadřuje takto: »Velmi záhy rozpozná dítě trojí vazbu: já-maminka, já-tatínek, maminka-tatínek. Jestliže v rodině chybí jeden z rodičů, zmizí automaticky hned dva z těchto vztahů, a to může dítě hluboce poznamenat«, ano dokonce traumatizovat a učinit neschopným navazovat vztahy. Poukázali na to také Meves, Scheteling a jiní, v neposlední řadě Alexander Mitscherlich ve své známé knížce »Na cestě ke společnosti bez otců«. Když otec pochopí svou roli a projeví ji vůči svému dítěti, vytváří pro ně předpoklady k širokému rozhledu, jak má snášet neúspěchy. Otec může vyvolat určitou frustraci, ale dělá to nenahraditelným způsobem, který odpovídá nezbytným požadavkům. Jsou to vzájemné obšťastňující vazby mezi matkou, dětmi a otcem, ve kterých jak matka, tak otec vytvářejí předpoklady, které jim umožňují, aby vznášeli výchovné požadavky a současně s těmito požadavky a nároky své děti smířovali.

Každému je dnes jasné: inteligence a nadání samy nesta-

Muž a žena spojení v manželství tvoří spolu se svými dětmi rodinu. Tato instituce předchází jakémukoliv uznání ze strany veřejné moci; sama si zjednáva svou vážnost.

Bůh tím, že stvořil muže a ženu, ustanovil lidskou rodinu a dal jí základní řád. Její členové jsou osoby stejné důstojnosti. Pro obecné blaho jejich členů a společností jsou v rodině různé odpovědnosti, práva a povinnosti.

Boží otcovství je zdrojem lidského otcovství; v Božím otcovství má úcta k rodičům svůj základ. Plodivá a výchovná činnost je odleskem stvořitelského díla Boha Otce.

KKC 2202 nn

čí. Člověk potřebuje také tzv. emocionální inteligenci a ta se utváří především ve vzájemných kladných vztazích obou rodičů a v kvalitě vztahů v rodině vůbec.

Jistě, jsou lidé, kteří, jak říká biskup Johannes Dyba, žijí tak, jak to vidí v televizi. Jsou pořádku v neklidu. Jejich životní historie tomu odpovídá: skládá se z okamžitých zážitků, které spolu nesouvisejí, jsou zmatečné a bez smyslu. Ale já vycházím z předpokladu, že většina lidí začíná hledat nějaký smysl a nachází jej právě v rodině. To platí ve stále větší míře i pro otce. A to tím více, čím méně je schopno dnešní pracovní nasazení zprostředkovat vůbec nějaký smysl.

V Americe se útěku z rodiny a uspěchanému životu věnuje již delší dobu pozornost. Publikace jako »Nepřítomný otec – ztracený syn«, »Odpadlá generace« nebo »Amerika bez otců« se stále více množí. I v Evropě je cítit tento nedostatek. Časopisy jako např. i »Der Spiegel«, který je známý svým liberalistickým a tradičním rodině nepřátelským postojem, se shodují ve volání po návratu otce z dílny a kanceláře zpět k rodině. Potlačení role otce se začíná pokládat za největší sociální problém. Na tomto potlačení má svou nemalou vinu i politika. Někteří politikové si cení pouze »výrobní síly« člověka, a to bez ohledu, o jaké pohlaví se jedná. Nedávno zemřelý filosof Josef Pieper mluví v této souvislosti o »totalitarismu světa práce«, který hrozí tím, že člověka přímo

vysaje. To není žádná banální kritika kapitalismu. Je to výsledek výše naznačeného společenského vývoje v posledních stoletích. Jak to tak vypadá, nyní se kyvadlo opět vrací zpět a staví opět do popředí výchovnou funkci, která má tak velký význam pro život. Funkce »zajišťovací« ustupuje do pozadí. Mezi oběma těmito póly – funkcí zabezpečovací a funkcí výchovnou musí dnešní otec hledat svou identitu. Je možno udělat kariéru i v rodině. To je možné nejnázve v rodině s dobrými partnerskými vztahy, což bylo pro křesťanské rodiny příznačné již v dřívějších dobách. Svátý Ambrož již ve čtvrtém století napsal: »Nejsi jejím pánem, nýbrž jejím mužem; nebyla ti dána za otrokyni, nýbrž za manželku. ...odpovídej na pozornosti, které ti prokazuje, vděčností za její lásku.«

Manželství je zcela zvláštní, »zcela jedinečnou formou osobního přátelství« (Humanae vitae). Krátce: Postavení paši je pasé. Je to ztracená varta, kterou symbolizují pantofle, láhev piva a televizor. Kdo omezuje svoji přítomnost na tyto (novopohanské) symboly svého statusu, bude muset brzy konstatovat, že při řešení rodinných problémů s ním vlastně nikdo nepočítá. V žádném případě nepředstavuje pro svého syna a pro svou dceru most mezi intimitou rodiny a okolním světem.

Lidová moudrost říká, že matka vede dítě k člověku, otec k lidem. K tomu je třeba si udělat pro dítě čas. »Víkendový« tatínek se k tomu nehodí.

Z Der Fels 1/98 přeložil -Iš-

Alexandrina – utrpení a sláva (11)

JENOM SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

V průběhu Svatého týdne roku 1942 se stav Alexandriny znepokojivě zhoršil. Její bolesti bez konce, pronikavé akutními křečemi nevolnosti, narůstaly tak mučivě, že se zdálo, že kalich bolesti přeteče a její zmučená duše se odebere na věčnost. Navzdory šířavému hladu a palčivé žízni nedokázala pozřít žádné jídlo kromě trošky mléka a minerální vody. Na Květnou neděli večer žádala o svátost pomazání nemocných. Bála se, že ztratí vědomí dříve, než tuto svátost přijme. Jakmile jí byla udělena, oddechla si: „*Jsem teď tak šťastná. Všechny mé viny byly zahlazeny.*“

Na Zelený čtvrtek byla její agonie téměř nesnesitelná. Když se Deolinda dotkla sklenicí vody jejích hořících rtů, Alexandrina vzdechla: „*Ó můj Bože! Mou žízeň můžeš uhasit jenom Ty! Na zemi není léku!*“ Tak se vlekla jedna palčivá hodina jejího hrozného trápení za druhou. „*Ach, jak je mi zle!*“ sténala, „*Tohle je opravdu od zatracenců zpekla! Nemůže to být nic jiného než ovoce hříchu.*“

Když se chýlilo k večeru, trochu se vzchopila a zašeptala, že necítí obvyklou úzkost pátečních pašijových muk. Když se jí ptali na příčinu, svěřila se: „*Nevím, čím to je, ale cítím jistě, že Pán Ježíš mi je nedá.*“

Měla pravdu. Očima jí probleskl výraz velké radosti, když se dověděla, že o zasvěcení sv. Neposkvrněnému Srdci Panny Marie již bylo rozhodnuto. Brzy ráno na Velký pátek uslyšela Ježíše, jak jí vítězným hlasem oznamuje: „*Sláva Marii! Svět jí bude zasvěcen. Patří Ježíši a Ježíšově Matce.*“

(Zasvěcení vykonal dne 31. října 1942 papež Pius XII. Použil při tom přesně tytéž tituly, které byly zjeveny Alexandrině:

„*Královna vesmíru, Královna přesvatého růžence, Útočiště lidského pokolení, Vítězkyň ve všech Božích zápasech.*“ A podle Winstona Churchilla nastal o pár dní později i „zvrát“ ve válce.)

V žáru agonie a klanící se lásky Alexandrina zvolala k Ježíši ve svatostánku blízkého kostela: „*Ó moje eucharistická Lásko, nemohu bez tebe žít! Ježíši, proměň mě ve svou Eucharistii! Matko, moje nejmilejší Matko, toužím splynout s Ježíšem, přejí si být úplně celá tvá!*“

Hluboko v duši uslyšela Jeho hlubokou odpověď:

„*Na zemi již žádnou stravu přijímat nebudeš. Tvým pokrmem bude mé Tělo. Tvou krví bude má Božská Krev, tvým životem bude můj Život. To ode mne dostaneš, když spojím své Srdce s tvým. Neboj se, má dce-ro. Už nikdy nebudeš ukřižována jako dříve... Nyní tě však čeká nová zkouška. Ta bude nebolešnější ze všech. Ale nakonec tě ponesu do nebe a svatá Matka tě bude doprovázet.*“

A tak se na Velký pátek roku 1942 stalo, že Alexandrina začala absolutní půst, který měl trvat více než třináct let, až do její smrti. Její jedinou potravou bylo svaté přijímání, které každé ráno přijímala s dojemnou zbožností. Její kruté bolesti zatím pokračovaly bez přestávky. „*Moje tělo jako by nemělo kosti,*“ povzdechla si, „*jako by bylo na kaši. Jsem jako křídlová socha, které se člověk nesmí ani dotknout, jinak se rozdrobí.*“

Její rodina a přátelé vůbec lůžko nemocné neopouštěli v domnění, že umírá. Nedokázali si vysvětlit existenci, která byla samou bolestí. Vidění Svaté Rodiny a jejího anděla strážného jí v děsivém utrpení skýtala kratičkou úlevu. Avšak když se dny bez potravy prodlužovaly v týdny a měsíce, napětí její starostlivé rodiny stále vzrůstalo.

Alexandrina došla k přesvědčení, že už je blízko konec. Plakala: „*Panno Maria! Přijď a vezmi si mě! Už tohle utrpení nemohu vydržet! ... Ježíši, má lásko, neopouštěj tu, která tě tolik miluje! Ó dny bez konce! Ó nebe, které se vůbec nepřibližuje!*“ Obrátila se ke svým blízkým a povzdechla si: „*Až uslyšíte hlas umíráčku, klekněte na kolena, modlete se a děkujte Ježíši a Panně Marii, že si mě přišli vzít.*“

Každý pátek pociťovala vlnu stesku po pašijových mukách, která v posledních čtyřech letech trpěla. Povzdechla si: „*Člověk si něčeho začne vážit až tehdy, když to ztratí. Kdybych měla pašijové utrpení teď, přijala bych je věčným objetím a nikdy bych se od něho neodloučila.*“ Aby svou touhu upokojila, dala si přinést ony dlouhé šaty, které měla na sobě během pašijových extází. Dlouze na ně upírala zasněný pohled a potom je v slzách objímala. A jindy uctivě líbala širokou rohož, na které se odehrávala jednotlivá zastavení jejího tajemného mučednictví.

Její touhu po oné mystické Kalvárii mírnila jen její větší touha po smrti. Prosila Boha, aby si ji vzal na první květnový pátek a umožnil jí, aby v nebi slavila první sobotu, kterou tolik milovala. První květnový týden však minul a její agonie ji dále mučila bez přestání ve dne v noci.

24. května, na svátek Panny Marie Pomocnice křesťanů, téměř po dvou měsících úplného postu „*s palčivou žízni a touhou po jídle*“ Alexandrina v úzkosti zvolala: „*Umírám touhou nasytit svou duši rajským pokrmem!*“

Jak měsíce ubíhaly, zpráva o Alexandrině postu se roznesla široko daleko. Její pokoj opět obléhaly zástupy poutníků a prosily ji o modlitby a přízeň. Zdálo se, že jejich nekonečná dotěrnost její kruté utrpení zvyšuje, avšak Alexandri-

na, těžce oddechujíc na svém lůžku bolesti, slibovala, že na každého bude pamatovat ve svých modlitbách. O této době později napsala:

„*Den za dnem, okamžik za okamžikem se můj život stává stále bolestnějším. Na jedné straně mě poslušnost zavazuje, abych žila ve skrytosti a přijímala lidi tak, aby na mne brzy zapoměli. Bože můj, kéž bych mohla žít tak, jak bych chtěla! Ale jaký podvod! Čím více chci žít ve skrytosti, tím více mne uvádějí ve známost. Návštěvníci přijíždějí odevšad – jaká je to pro mne trýzeň.*“

Jednoho odpoledne vstoupila do pokojíku nemocné skupina důležitě vyhlížejících pánů, aby prozkoumali zprávy o Alexandrině naprostém postu. Alexandrina podává tuto událost následovně:

„*O půl třetí odpoledne vstoupilo do mého pokojíku pět mužů. Ihned jsem vytušila, že jeden z nich je doktor. Začali mi klást otázky. Zjistila jsem, že z nějakého důvodu jeden z nich přitahuje mou pozornost. Když odešli, instinktivně jsem věděla, že je to lékař. Na jejich otázky jsem odpovídala klidně a pevně, protože pravda má pouze jednu odpověď. Když se mne nevěřičně ptali, zda je pravda, že nic nejím a nepiji, odpověděla jsem, aniž jsem věděla, zda jsou věřící, nebo ne: „Každý den dostávám svaté přijímání.“ Chvilku bezvýrazně mlčeli a pak s uctivostí odešli.*“

Avšak ne každý se k Alexandrině choval se stejnou zdvořilostí. O jejím postu kolovaly pochybnosti a podezření. Někteří lidé veřejně obviňovali Deolindu a její matku ze spáchání obrovského podvodu. Tato obvinění a rozhořčení mnoha horlivých lidí byla pro Alexandrinu a její rodinu příčinou velkého trápení. Nakonec se její přátelé odvolali k lékařským ústavům, aby zakročily a jednou provždy potvrdily pravost tohoto divu.

Pokračování příště

SVATÝ MARTIN

RYTÍŘ MILOSRDENSTVÍ XXXII.

Wilhelm Hünermann

Když mladík opustil chatrč, vydal se Martin k prétorství, ale všechny brány byly zavřeny a na jeho bušení nikdo nereagoval. Martin však byl odhodlán, že neodejde od prahu paláce, dokud mu nebude otevřeno, i když zrovna nastával veliký nečas a světlo hvězd zmiželo.

V téže hodině se Avitianus polekaně vyvrátil ze svého lůžka. Zdálo se mu, že ho budil anděl a volal na něho: „Služebník Boží stojí před tvými dveřmi, a ty můžeš odpočívat?“

Prefekt rychle zavolal sluhu a nařídil jim, aby otevřeli bránu, vždyť venku čeká biskup. Otroci mrzutě poslechli, otevřeli však dveře jen na malou škvíru, proto neviděli biskupa, který ve svém černém plášti klečel na schodu a modlil se. Prudký náraz větru jim hnal do tváří dešť. Rychle zas dveře zavřeli, aniž by je modlící se zpozoroval, a smáli se svému pánu, který se nechá klamat tak pošetilými sny.

„V takové strašné noci určitě nestojí venku žádný biskup,“ zívá jeden z nich.

„Jistěže ne!“ mínil druhý. Svému pánovi oznámili, že přede dveřmi nikdo není.

Prefekt uvěřil, že ho sen oklamal, a odebral se znovu na lože. Ale sotva usnul, hned znovu, celý zděšený, vyskočil. Bylo mu, jako by jím zatřásla silná pěst a v uších mu ještě znělo hromové volání: „Vstaň a otevři!“ Venku zuřila bouře. Blesky žhnuly kolem okna, bouře strašidelně nadouvala těžký závěs, strašlivý úder hromu oťásl celým domem.

Avitianus si zděšeně hodil oděv přes ramena, popadl svícen, udýchaně běžel ke dveřím a otevřel. A z planoucí noci k němu přistoupil muž

v tmavém plášti, v němž poznal vrchního pastýře z Tours.

„Musím s tebou mluvit, prefekte,“ řekl Martin tiše. Celý rozřesený ho Avitianus pustil dovnitř.

„Proč jsi mi to udělal?“ kotal. „Ty jsi mě vyděsil. Proč v takové noci čekáš před mými dveřmi? Copak ti není můj dům přístupný v kteroukoliv denní dobu?“

„To, co mě k tobě přivádí, nesnese odkladu,“ odpověděl biskup. Pak na něj pronikavě pohlédl hlubokým žárem svých očí, postoupil o krok blíž k němu a dechl na něho.

„Proč to děláš?“ mumlal chvějící se prefekt. „Proč na mě dýcháš?“

„To neplatí tobě, ale démonu, kterého jsem viděl na tvém rameni.“

„Jsem křesťan a nemám žádného čerta,“ bručel prefekt. „Při křtu mě kněz zbavil pouta démonů.“

„Vrátili se jako do dobře vymeteného domu a řadí víc než předtím.“

„Přicházíš kvůli zajatcům,“ vysoukal ze sebe Avitianus, který znovu propadl panice. „Ne, nic neříkej! Víím, co chceš. Udělám, jak žádáš. Teď běž, jak nejrychleji můžeš, ať mě Boží hněv úplně nezdrtí! Na tuto noc nezapomenu, pokud budu živ.“

Biskup mlčky opustil palác a v líjaku se vracel do svého kláštera. Příštího rána se zajatým Galům otevřely dveře vězení. Prefekt je propustil na svobodu.

Martin v té chvíli zanotoval Tedeum, ale po bohoslužbě řekl svým mnichům:

„Teď vyrazíme na cesty a silnice, nasytit ubohé bratry našeho Pána a obláci jejich nahotu!“

Když odcházel z koláštea, přistoupil k němu mladý Ga-

llus, který se už brzy ráno vypravil do Marmoutier.

„Pojď s námi, můj synu!“ řekl biskup. „I ty se máš účastnit skutků milosrdenství.“

V KLÁŠTEŘE MARMOUTIER

Kdyby si mladý Gallus myslel, že v klášteře Marmoutier člověk žije v pozemském ráji, je stále ve stavu nebeského vytržení a těší se viditelné přítomnosti svatých andělů, byl by jistě zklamán. Sídlo mnichů na břehu Loiry bylo nejen místem modlitby a odříkání, ale i tvrdé a velice pozemské práce. Galluse určil Martin už první den pro službu v kuchyni.

„Vlastně jsem si mnišský život představoval jinak,“ řekl když si prohlížel hromadu oloupaných hlávek zelí.

„Tak, jakpak sis to tedy představoval?“ usmál se klášterní kuchař Viktor. „Snad sis nemyslel, že celý den jen zpíváme hosana a aleluja a andělé osobně převezmou starost o náš stůl a očistí zeleninu?“

„Andělé právě ne! Ale je to přece práce, kterou by také mohly dělat ženy!“

„Ženy?“ pochechtával se kuchař. „Copak nevíš, že žádné ženské stvoření nesmí překročit práh našeho kláštera?“

„Je to pravda?“

„Jistěže je to pravda. Když jsem sem přišel, byl jsem zrovna tak hloupý jako ty. Musíš totiž vědět, že jsem byl římským legionářem jako náš otec Martin. No ano, byl jsem ženatý a ptal jsem se našeho otce docela vážně, zda si smím přivést do kláštera svou ženu. Myslel jsem si, že by také mohla bydlet v cele, ne daleko od mé cely. Ale to jsem dopadl.“

„Co řekl otec?“

„Ptal se mne, jestli jsem nikdy nebyl v žádné bitvě. „Ó ano,“ odpověděl jsem, „ne v jedné, ale v mnoha a bylo v nich po čertech horko.“ „A viděl jsi

Velmi zaměstnaní rodiče vtrhnou na poslední chvíli do hračkářství a vysvětlují prodavače:

»My jsem velice zaměstnaní lidé a jsme celý den z domu. Naše dcerka má narozeniny. Potřebujeme něco, co by jí udělalo radost a co by jí tak zaměstnalo, aby se necítila sama.«

»Je mi líto,« odpověděla prodavačka, »rodiče nevedeme!«

někdy mezi vojáky nějakou ženu, když trubky troubí do útoku?“ „Samozřejmě že ne,“ odpověděl jsem. „Tak vidíš,“ přikývl biskup. „I tento klášter je vojenský tábor, kde ženy nemají co pohledávat, protože jsme legionáři Boží a bojujeme v jeho bitvách. Hledej si tedy jiné přístřeší pro svou ženu. Ty ale služ Bohu ve vojsku mužů!“

„Legionáři Boží,“ opakoval novic. „Ano, to je krásné.“

„A proto tu ženské osoby nemají co hledat a my si musíme své hlávky zelí očistit sami.“

„Proč jsi byl určený zrovna ke službě v kuchyni?“

„Proč? Protože jsem se pod římskými orly nic pořádného nenaučil. Ale vařit umí každý dobrý voják.“

„Ale zdá se mi, že tvé kuchařské umění moc daleko nepokročilo,“ usmíval se Gallus. „Dáváš na stůl pořád dokola zelí, řepu a fazole, a pak zase zelí, řepu a fazole.“

„Myslel sis tedy, že my, mniši, stolujeme jako boháči ve svých palácích, máme každý den vepřovou pečení, srnčí hřbet, bažanta a pak sladký zákusek? Ne, můj milý! My mniši jsme tvrdí lidé a máme na práci něco lepšího, než se starat o svá břicha. Maso u nás nepřijde na stůl nikdy. Ryby jen o svátcích. Naš bratr Cato je zdatný rybář a obstará nejskvostnějšího lososa z Loiry. A pak může bratr Viktor ukázat, jestli umí vařit.“

Pokračování příště

Není jediný model křesťanství

(Nad knihou rozhovorů s Tomášem Halíkem)

Knihy rozhovorů s Tomášem Halíkem nazvaná „Ptal jsem se cest“ (Portál, Praha 1997), vzbudila velký zájem veřejnosti. S populárním pražským knězem a univerzitním profesorem v ní rozmlouvá Jan Jandourek, který nedávno opustil kněžskou službu a nyní vystupuje jako spisovatel a publicista. Halíkovo životní vyznání zároveň obsahuje určité pojetí křesťanství a církevního života, které aspiruje na to, aby se u nás široce uplatnilo.

Knihy ovšem vychází v situaci, kdy se k Halíkově koncepci vyjádřili kriticky i lidé stejně zaměření jako on. Teolog Oto Mádr nabídl v Perspektivách č. 8/1996 úvahu, zda Halíkem nastíněná „atraktivní podobizna (Krista) z krajně zúženého úhlu není nakonec vážnější zkresení než zbožné barvotisky osobně oslovující prosté věřící“. Filozofka Jolana Poláková zase v Perspektivách č. 10/1996 položila otázku: „Není halíkovské křesťanství v nehlubší a zásadní dimenzi jen verbálně zdatným (sebe) klamem?“ Rozhovory s Tomášem Halíkem jsou tedy vhodnou příležitostí ověřit si odůvodněnost těchto námitek.

V Halíkově knize je jistě mnoho přínosného jak pro poučení, tak i pro duchovní povzbuzení. Svědectví o nedávné minulosti naší církve je vzhledem k tomu, v jakých prostředích se Tomáš Halík pohyboval, velmi cenné. Jeho požadavky, aby se současná církev více věnovala kultuře, vzdělání kněží a komunikaci s nevěřícími, lze jen podepsat, i když o jejich **konkrétním** naplňování můžeme mít různé představy. Dokonce i ti, kdo příliš neobdivují Halíkovo nekonformní kněžské chování, mohou být příjemně překvapeni tím, že v závažných životních situacích – biblicky řečeno

v čase navštívení – dokáže Tomáš Halík odložit svou programovou netradičnost a zachová se jako obyčejný, normální kněz, jako poslední starý konzervativní farář z Horní Křepečné. Líčení toho, jak posloužil své umírající mamince (s. 103), nebo jak dořídil růženec za jepišku, která při modlitbě usnula (s. 280), je úchvatné a může upokojit silnou nedůvěru. Ptá-li se někdo nad touto knihou poněkud opatrnicky: „Mám to číst, nebo ne?“, pak upřímně odpovídáme: ano. Ovšem kriticky, s použitím vlastního rozumu a svědomí. Ostatně tento postoj je zcela v Halíkově stylu.

Předmětem výhrad mohou být třeba Halíkovy představy o kněžství, které poněkud podceňují tzv. tradiční pastoraci. Říká-li Halík na s. 153, že církev „nesmí ztratit živé spojení s obyčejným životem lidí kolem nás“, a předtím se na s. 90 přiznává, že se nikdy necítil povolán být „farářem“ někde na venkově, pak to nutí k zamyšlení, kde se ten obyčejný život vlastně odehrává a neuzavře-li se církev do ghetta spíš tím, když dá před venkovským prostředím přednost kruhům velkoměstské inteligence. Je samozřejmě logické, že právě Tomáš Halík se svým založením a vzděláním působí v Praze mezi studenty, a my osobně jsme mnohokrát odporovali těm, kdo by ho rádi poslali na pár let do pohraniční farnosti. Ovšem on sám prozrazuje, že by zase některé kněze na pár let poslal na své bývalé pracoviště do protialkoholní léčebny: „Tam člověk pozná, co to je být ‚pastýřem‘, lépe než z farní kanceláře či zповědnice. Při psychoterapii nestačí utrousit pár zbožných rad a morálních napomenutí, které vás nic nestojí...“ (s. 123). Všimněme si dobře: Halík zde vlastně ne-

srovnává práci zповědníka a psychoterapeuta, nýbrž jen špatnou a dobrou práci. Ale pak z toho činí závěr, jako by farní pastorace byla jen taková předstíraná práce, která kněze nic nestojí a neumožňuje mu poznat tak dobře podstatu kněžství. Nedůvěra k halíkovskému křesťanství tedy může být reakcí na Halíkovu nedůvěru ke křesťanství pěstovanému běžnou pastorací.

Profese psychologa umožňuje Tomáši Halíkovi snadnou diskvalifikaci názorových protivníků. Stačí uvést, že někdo podléhá úzkostem stárí nebo silným emocím, a soupeř je rázem podezřelý z nedostatečné kompetence či disponovanosti k věcné úvaze. Tak třeba bývalý děkan pražské teologické fakulty Václav Wolf prý vystupuje proti vlivům moderní teologie proto, že si přinesl ze svých studií v Německu „nějaké životní trauma“ (s. 197) „obskurantistické katolické publikace“ se zase vyznačují „bigotností, soukromými halucinacemi, arteriosklerotickou umanutostí, a přitom chtějí za každou cenu poučovat a umravňovat celý Západ, ačkoliv samy znají svět nanejvýš tam, kam dolehne vůně olomouckého syrečku“ (s. 215). Má-li jít o časopis Světlo, pak se Tomáš Halík netrefil: jeho šéfredaktor má totiž docela rozsáhlé kontakty v církevních kruzích na Západě. Psycholog Halík propaguje svou profesi podle hesla „každý jen tu svou má za jedinou“. Když třeba čteme, že „každý kněz by měl projít bálintovským výcvikem či nějakým typem formace, která mu zprostředkuje poznatky hlubinné psychologie“ (s. 111), máme chuť se ptát, neměly-li být pro kněze povinné také kursy šití a vaření, karate, rybolovu a jiné. To všechno včetně hlu-

Hodnoty se v průběhu času vůbec nemění. Jen podle svého názoru, je současníci buď přijímají, nebo zavrhnou. P. Anselm Bilgri

Kachny snášejí vajíčka v naprosté tichosti. Slepice při tom hlasitě kdákají. Výsledek? Celý svět jí slepičí vejce. Henry Ford

binné psychologie se jistě knězi může hodit; jenom si nejsme jisti, zda se za těmito individuálními představami o vzdělání kněží trochu neztrácí to podstatné.

Nad knihou vzniká otázka, proč Tomáš Halík jako katolický kněz projevuje větší sympatie k nekatolickým a nekřesťanským naukám než k některým součástem své vlastní tradice. Např. o Husově učení tvrdí, že to byl „projev jeho pastorační zodpovědnosti... místo falešného spoléhání na opus operatum“ (s. 40). Ještě že tradicionalisté na opus operatum spoléhají; jinak by se mohli usnést, že Tomáš Halík v důsledku svých modernistických názorů neuděluje platně svátosti. Ještě přitažlivější je pro něj jóga a zen. Jeho líčení zenové meditace, při které se nechal otloukat holí, aby neusnul (s. 114), podivně kontrastuje s jeho stálým voláním po duchovní svobodě a dospělosti. Zato tomismus je mu cizí. Když sledujeme jeho údiv nad řeholníky, kteří „deně usedají nad svou Summou a trápí se otázkami, zda milost mystického spojení je spíše vliťá, či získaná“ (s. 63) – chybí už jen známý příklad, kolik andělů se vejde na špičku jehly – můžeme jen litovat, že nauka Tomáše Akvinského nenašla u tohoto světcova jmenovce a kolegy z oboru větší pochopení než třeba filozofie Nietzscheho a Jungova. A nedocení tomismu se hned projeví při pokusu definovat víru (s. 283).

Halík pod tímto pojmem rozumí ne víru obecně, nýbrž spíše chování podle zásad víry, a to i neuvědomělé. Řečeno slovy Halíkovi oblíbené knížky „Plná slávy“ od Bruce Marshalla, „jako by víra byla následkem ctnosti a jako by muž, který bije svou ženu, neměl práva věřit v athanasiánské kredo“. Halík tvrdí: „Víra, jak jí zde rozumím, není souhlas rozumu s ‚pravdami víry‘. Věřit není totéž, co pokládat ‚články víry‘ za pravdivé.“ Tomáš Akvinský definuje víru takto: „Víra je úkon rozumu přisvědčujícího Boží pravdě z příkazu vůle pohnuté Bohem skrze milost.“ Halíkovo pojetí bychom přijali, kdyby v něm místo pouhého „věřit“ bylo přesnější „věřit živě“, „věřit tak, aby to vedlo ke spáse“. Kdybychom totiž považovali za podstatné pro víru jen skutky lásky a ne už souhlas s pravdami Božími, pak bychom vyznávali onen „primát ortopraxe před ortodoxií“, který ve svém proslovu k latinskoamerickým biskupům v květnu 1996 kritizoval kardinál Ratzinger. Pak by mohla církev jít ke všem národům s tímto poselstvím: „Je třeba konat dobro a chránit se zla; věřit ve spasení skrze Krista není nutné.“ A domníváme se, že mnozí z Halíkových posluchačů by si mohli jeho pojetí víry vyložit právě takto.

Kniha „Ptal jsem se cest“ tedy potvrzuje, že výhrady k Halíkově vizi křesťanství a církve mohou být opodstatněné a nemusejí vznikat jen ze zlé vůle nebo profesionální žárlivosti. Halíkovské křesťanství není jediným modelem duchovního života a jeho příznivci by ho neměli považovat za samospasitelný recept na ozdravení současné vnitrocírkevní situace; to by ostatně neodpovídalo Halíkem proklamované zásadě plurality. Je možné ptát se i jiných cest.

Karel Komárek

Z dopisů čtenářů-kněží

Středem života každého křesťana by měl být Ježíš – náš Bůh a Pán. Není mezi námi již v lidské podobě, jako Bohočlověk, ale ve své lásce s námi zůstává v Nejsvětější svátosti, ve sv. Hostii, uchovávané ve svatostánku, a přeje si, aby i naše srdce, naše nitro, celá naše bytost byla Jím proniknuta, abychom se stali živým svatostánkem. Tak nás má rád, že se nám dává bez výhrady jako pokrm a nápoj, jako duchovní posila k přetváření našeho já v Jeho podobu. Ve svaté Hostii přichází k nám opravdu On, Ježíš, náš Bůh a Pán, tajemně přítomný ve svaté Hostii. Přijímat Boha do svého srdce je veliký dar, ale i veliký závazek.

Když kněz při mši svaté podává sv. přijímání, pak po podávání sv. přijímání si omývá prsty nad kalichem, aby prsty, které se dotýkaly Těla Páně, se očistily od drobečků očima třeba sotva viditelných, a pak kněz přijímá tuto vodu z kalicha a pak teprve čistí kalich. Když dříve podával kněz sv. přijímání mimo mši sv., bývala na oltáři u svatostánku nádobka s vodou, aby si mohl pak kněz omýt prsty a utřít do utěrky (purifikatoria), která ležela u nádobky. To vše se konalo z úcty k Pánu Ježíši přítomnému ve sv. Hostii. Jistě také z úcty k svátostnému Kristu se podávalo sv. přijímání od Tridentského koncilu přímo do úst.

Pokud se páni biskupové rozhodli požádat do Říma o možnost podávání sv. přijímání kromě na jazyk také na ruku, je to jejich záležitost. Nás kněží, alespoň nás obyčejných venkovských kněží, se na názor neptali. – Když dovolení přišlo, pak je třeba, aby každý dospělý člověk, který si přeje podat sv. přijímání do dlaně, si dobře uvědomil, že přebírá současně ve svědomí také povinnost, aby se případné úlomky z Hostie pak neválely po zemi, ale aby

je též přijal do úst. Toto upozornění v pastýřském listu, který se mi dostal do rukou a který se má číst na 1. neděli postní, postrádám. Každý, kdo podává sv. přijímání, dobře ví, kolik drobných úlomků z Hostií zůstane v obětní misce. A kolikrát podá kněz Hostii na ruku, tolikrát se znovu bere Hostie do ruky. A je dobře známé, jak jsou někdy hostie křehké. Z toho důvodu nesouhlasím s tím, že je možno podávat na ruku i dětem. Aspoň těm malým by se do rukou nemělo podávat. Dospělý člověk nese zodpovědnost sám za sebe, za děti odpovídají rodiče, tedy při podávání do ruky dětem by nesl

V úřední zprávě, kterou dostali kněží našich diecézí, bylo citováno z dokumentu Kongregace pro bohoslužbu a svátosti:

„Při podávání svatého přijímání je potřebné zachovat zvyk pokládat částku proměněného chleba na jazyk přijímajícího. Jde o zvyk založený na tradici mnoha staletí. Biskupské konference však mohou stanovit – po nutném schválení Apoštolského stolce – že na území, které jim podléhá, se může svaté přijímání podávat i tak, že se proměněný chléb položí na ruku věřících, za předpokladu, že se předejde každému nebezpečí zeslabení úcty věřících k eucharistii, nebo rozšiřování mylného učení o eucharistii...“

Podávání na ruku tedy není *nařízeno*, ale pouze *dovoleno*. Právě tak jako přijímání ve stole nebylo *nařízeno*, ale pouze *„povoleno“*.

Co je dovoleno, to se jen toleruje. Co zůstává základním ustanovením, tomu se dává přednost. Domnívám se proto, že přijímání vkleče a do úst má podle vůle Církve přednost před přijímáním vstoje a na ruku. Přijímání Těla Páně vkleče je

Není dobré stavět se ke skutečnostem tak, jako by neexistovaly, protože to se pak vymstí.

Romano Guardini

odpovědnost kněz, a proč by to měl dělat?

Potěšilo mne, že bude možnost v neděli (aspoň pokud se týká plzeňské diecéze), podávat sv. přijímání pod obojí způsobou, tím se bude moci kněz, který je proti podávání na ruku, vyhnout aspoň někdy způsobu, se kterým nesouhlasí.

Názory mohou být různé, jsme lidé, vždy však i při různých názorech by nás měla spojoovat láska. Kde přebývá láska – tam přebývá Bůh.

P. Josef Schwarz

významným projevem adorace a pokory vůči Tomu, koho přijímáme. Když si člověk klekne, fyzicky se tím poníží před Božím majestátem a v duchu pokory se celou bytostí otvírá Boží nezměrnosti a lásce Ukřižovaného Krista.

Vzhledem k povolení přijímat vstoje se však začaly bourat mřížky a odstraňovat klekátko. Povolení přijímat vstoje bylo brzy vykládáno jako přání Církve, ačkoliv skutečnost je jiná. Myslím, že dnes je na čase, aby se opět plně respektovala vůle Církve. (V řadě našich kostelů se již vracejí do presbytářů mřížky a věřící opět začínají přiklekávat.)

Doporučuji tedy věřícím, aby se nebáli opět kleknout, pokud jim to zdravotní stav dovolí. Kněz nesmí nikoho nutit, aby přijímal Tělo Páně na ruku nebo ve stoje. (Kněží by se měli podřizovat normativům Apoštolského stolce.)

Hovoří se o pluralismu jako o něčem dobrém. Zavádí se další možnost podávat Tělo Páně na ruku. Využijme tedy lepší způsob a přijímejme Tělo Páně do úst a vkleče!

P. Z. G.

K zániku Titanicu

»Ani Bůh, ani papež...«

Promítání velkofilmu o katastrofě Titanicu, který byl natočen »s obrovským nákladem a s velkým filmovým uměním«, jak píše řada novin, mě přimělo, abych k této katastrofě, ke které došlo v noci ze 14. na 15. dubna 1912, připojil několik faktických poznámek. Této »nepotopitelné« zaoceánské lodi svěřilo svůj život 2216 osob včetně posádky. Z těch se zachránilo jen 703. Mezi 1513 utonulými byli také dva katolictví kněží.

Na pyšném a rozmařile vybaveném Titanicu »bylo vědomě upuštěno od nezbytné výbavy záchranných člunů« (Otmar Behr, SN 10. 1. 1998). Dělníci v loděnicích napsali barvou na stěny parníku několik rouhavých hesel: »Ani Bůh, ani papež«, na druhé straně »Ani země, ani peklo tě nemohou pohltit« a konečně »Nepotopí tě ani Kristus«. I když tyto nápisy pak byly zatřeny nátěrem, daly se zčásti i tak přečíst.

O tragickém zániku »Titanicu« referovaly newyorské noviny »Amerika«: Všich-

ni, kteří přežili a s nimiž jsme mluvili, svědčili o mimořádně potěšujících a dojemných okolnostech, které se při této tragédii udály.

Benediktinský kněz Josef Peruschitz ze známého opatství Svatého kříže v Scheyem cestoval tímto parníkem do Ameriky, aby se tam ujal vedení jedné velké školy. Druhým knězem byl Angličan P. Byles. Když došlo ke srážce s ledovcem a pro ženy bylo k dispozici jen 16 záchranných člunů, byli kněží ihned na místě a pomáhali, jak jen mohli.

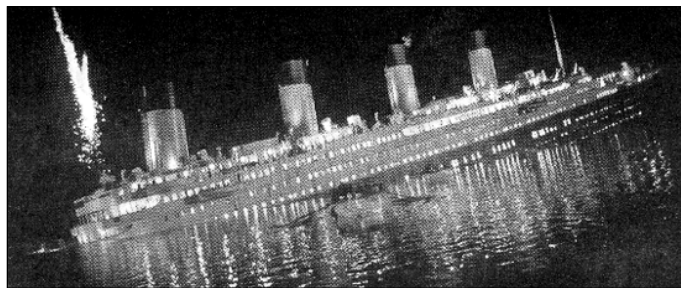
Z počátku si mnozí neuvědomovali velikost nebezpečí, ale když se všech zmocnila hrůza, dožadovali se pomoci od kněží. P. Byles těšil především anglické cestující a udělil mnoho rozhořešení katolickým

křesťanům. Když byl obsazen poslední člun a vzdaloval se od Titanicu, slyšela jeho osádka zřetelně, jak se kněží modlí růženec, a odpovídala na jejich modlitbu. Nebylo slyšet žádné hořekování ani zoufalé výkřiky. Jen za hlasu modliteb zmizela loď ve vlnách.

P. Josef měl pro své rodiče připravený dopis, který měl být pro ně překvapením. Ale dopis i autor zmizeli v moři. Našel jsem v našem archivu ručně psané úmrtní oznámení, které napsal opat scheyemského kláštera. P. Josef zemřel ve věku 42 let po 17 letech kněžské služby.

*P. Berthold Egelseder OSB,
opatství Michaelbeuern*

(Foto DPA)

CHARITNÍ SKLAD A LINKA POMOCI „POVODEŇ“

Olomouc: V charitním skladu Povodeň v Přerově (v areálu Meopty, a. s.) je momentálně dostatek kuchyňských potřeb, ale stále chybí postele, židle, skříňe a stoly. K dispozici jsou zde také starší okna a dveře. Přibližně sto umyvadel zaslala italská Modena, z Holandska bylo věnováno vozidlo DAF. Zdejší zaměstnanci hledají sponzory na zajištění provozu fukarů na vyhřívání povodňového skladu.

Charitní sklad Povodeň Meopta, a.s., Kabelíkova 1, 750 58 Přerov, tel.: 0641/24 36 71; tel/fax: 0641/20 67 86

Linka pomoci Povodeň funguje non-stop a bezplatně od října loňského roku při Arcidiecézní charitě Olomouc. Byla zřízena s cílem pomoci v oblasti psychologické, sociálně právní, humanitární, se snahou zprostředkovat kontakty a podávat potřebné informace. Její provoz zajišťuje tým 26 odborníků, z toho 4 stálí pracovníci Charity a 22 externistů z řad psychologů, lékařů, pedagogů a sociálních pracovníků. Od svého zřízení do konce r. 1997 zaznamenala Linka pomoci celkem 6146 hovorů.

Ve čtvrtek každého lichého týdne od 7 do 19 hodin slouží na Lince pomoci kněz.

Linka pomoci Povodeň Olomouc – tel.: 0800/18 98 18

Linka pomoci Povodeň Opava – tel.: 0800/12 06 12

Uprostřed letošního postu – v sobotu 21. března 1998 v 19.00 hod. uvede světoznámý chlapecký sbor BONI PUERI, sólisté a Filharmonie Hradec Králové jako jediné provedení v ČR MATOUŠOVY PAŠIJE Johana Sebastiany Bacha. Uspěšně se v kostele Božského Srdece Páně v Hradci Králové – Pražském předměstí. Srdečně zveme k účasti i mimohradecké příznivce duchovní hudby.

Využijme letos poslední možnosti levných poutních zájezdů před schválením zákona o pojištění cestovních kanceláří, které zájezdy podstatně zdraží. Obětujme pouť za očistění světa v souladu se zjevením Panny Marie v Garabandalu. Nabídka poutních zájezdů zašle: KCK MISIE Masarykova 46, 75103 Brodek u Přerova. Telefon: 0641/74 11 50 nebo 0602/74 11 50.

V sobotu 21. března 98 se v břevnovském klášteře sejdou opět ženy a dívky oslovené benediktinskou spiritualitou. Srdečně jsou zvány i další zájemkyně. Setkání začíná v 9.00 hod. a končí společnými nešporami v 17.00 hod. Kontaktní adresa: Benediktinské arcidiocésní sv. Markéty a sv. Vojtěcha, Markétská 1, 169 00 Praha 6 - Břevnov, tel.: 02/35 15 20.

TÝDENÍK SVĚTLO NALEZNETE NA INTERNETU NA ADRESE

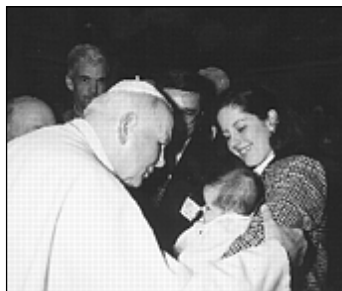
<http://web.telecom.cz/maticem>

**GARABANDAL – LURDY – LA SALETTA – 6. 4. – 13. 4. – 4 490 Kč.
IZRAEL – 29. 4. – 7. 5.; 3. 6. – 11. 6.; 16. 8. – 23. 8. – letecky – 18 990 Kč.
IZRAEL – 17. 4. – 3. 4. – autobusem a lodí, zpět letecky – 21 490 Kč.
IZRAEL – SINAJ – 6. 5. – 19. 5. – letecky, zpět lodí a busem – 22 490 Kč.
MEDŽUGORJE – 6. 5. – 12. 5.; 28. 5. – 3. 6.; 20. 6. – 27. 6.; 30. 7. – 6. 8.; 12. 8. – 18. 8., 9. 9. – 15. 9. – 1 700 Kč.
Informace a přihlášky:
AVETOUR – Jiří Chválek,
Fr. Kupky 445,
518 01 Dobruška
tel./fax 0443/219 29,
0602/44 16 70, 0601/24 58 64.**

Divadelní soubor GAUDEAMUS z Kopřivnice vás všechny zve v předvelikonoční době ke shlédnutí nově nastudované div. hry „Příběh čtvrtého z mudrců“. Osud Tří králů, mágů z Východu a hledačů pravdy, jistě znáte. Čtvrtý z mudrců také spatřil vycházet onu hvězdu, také se vydal na cestu, aby ji následoval, avšak nepřišel se svými bratry. Příběh o dalekém putování, dlouhém hledání a zvláštním způsobu nalezení vytoženého cíle podle knihy Henryho van Dyka uvedeme:
— 8. 3. – Veřovice (kostel) – 15⁰⁰ hod.
— 14. 3. – Mniší (osvět. dům) 17⁰⁰ hod.
— 15. 3. – Frýdek (kostel) – 15⁰⁰ hod.
— 27. 3. – Kopřivnice (kat. dům) – 18⁰⁰ hod.
— 28. 3. – Odry (kostel) – 17⁰⁰ hod.
— 29. 3. – Frýdlant (kostel) – 15⁰⁰ hod.
Těšíme se na vás.

□ Zdravížený

Jan Pavel II. přijal 20. února účastníky mezinárodní konference »Zdraví ženy«. Ve svém projevu mimo jiné kritizoval vykořisťování velkého počtu žen a dívek na celém světě. Je povinností každé společnosti, aby uznala a chránila práva a postavení žen a jejich důstojnost. Řekl, že mateřství nelze chápat jako přítěž a nemoc, která ospravedlňuje ve jménu

zdraví a kvality života antikoncepci, sterilizaci a potraty. Péče o zdraví nesmí přehlížet ontologickou hodnotu života.

□ Výročníexercicie

O první neděli postní byly ve Vatikánu v Klementinském sále zahájeny týdenní exercicie, kterých se účastní Jan Pavel II. Exercitátorem byl letos kardinál Ján Chryzostom Korec, biskup nitranský.

L'Osservatore Romano

□ Odpověďnavýzvu

Kubánské ministerstvo zahraničí vydalo zprávu, že v posledním únorovém týdnu bylo propuštěno 299 vězňů. Je to odpověď Castrovy vlády na výzvu Jana Pavla II.

□ Významcelibátu

Arcibiskup Christov Schönborn v rozhlasovém interview požadoval, aby církev zřetelněji zdůraznila význam kněžského celibátu. Církev se z vážných důvodů jednou pro celibát rozhodla, a touto cestou půjde také dále.

KAI

Konkordát ratifikován

Jan Pavel II. ratifikoval 23. února 1998 konkordát, který uzavřel Svatý stolec a Polská republika. Ve stejný den ratifikoval konkordát ve Varšavě prezident Alexander Kwasniewski.

Konkordát byl parafován 28. června 1993. Má 29 článků, je založen na vzájemné spolupráci mezi církví a státem, při čemž jedna i druhá strana respektuje autonomii a nezávislost druhé strany podle vlastního řádu.

Konkordát uznává mezi jiným právní subjektivitu církve, svobodné vykonávání jejího poslání, výuku náboženství na veřejných školách, pastorační služby, uznání právoplatnosti církevního sňatku civilními úřady, vstupovat do programů veřejněprávního rádia a televize a státní podporu vysokým církevním školám a právo církve vlastnit a používat vlastní sdělovací prostředky.

Liturgická čtení

Neděle 15. 3. – 3. neděle postní

1. čt.: Ex 3,1–8a.13–15
Ž: 103(102),1–2.3–4.6–7.8+11
2. čt.: 1 Kor 10,1–6.10–12
Ev.: Lk 13,1–9

Odp.: 8a

Pondělí 16. 3. – férie

1. čt.: 2 Král 5,1–15a
Ž: 41,2.3; Ž 42,3.4
Ev.: Lk 4,24–30

Odp.: Ž 41,3

Úterý 17. 3. – férie, připomínka sv. Patrika

1. čt.: Dan 3,25.34–43
Ž: 24,4bc–5ab.6–7bc.8–9
Ev.: Mt 18,21–35

Odp.: 6a

Středa 18. 3. – férie, přip. sv. Cyrila Jeruzalémského

1. čt.: Dt 4,1.5–9
Ž: 147,12–13.15–16.19–20
Ev.: Mt 5,17–19

Odp.: 12a

Čtvrtek 19. 3. – slavnost sv. Josefa, snoubence P. Marie

1. čt.: 2 Sam 7,4–5a.12–14a.16
Ž: 89(88),2–3.4–5.27+29
2. čt.: Řím 4,13.16–18.22
Ev.: Mt 1,16.18–21.24a nebo Lk 2,41–51a

Odp.: 37

Pátek 20. 3. – férie

1. čt.: Oz 14,2–10
Ž: 80,6c–8a.8bc–9.10–11ab.14+17
Ev.: Mk 12,28b–34

Odp.: srv. 11.9a

Sobota 21. 3. – férie

1. čt.: Oz 6,1b–6
Ž: 50,3–4.18–19.20–21ab
Ev.: Lk 18,9–14

Odp.: Oz 6,6

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE	PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO
	15.3.	16.3.	17.3.	18.3.	19.3.	20.3.	21.3.
Antifona	270	270	270	270	1324	270	270
Žalm	783	783	783	783	783	783	783

Ranní chvály:

Hymnus	270	271	272	271	1325	271	272
Antifony	338	1046	1062	1076	1325	1107	1123
Žalmy	1030	1046	1062	1076	813	1108	1124
Kr. čtení a zpěv	338	342	345	348	1326	355	359
Antifona k Zach. kantiku	338	342	345	349	1326	356	359
Prosby	338	342	346	349	1326	356	359
Záv. modlitba	339	343	346	349	1327	356	360

Modlitba během dne:

Hymnus	273	273	273	273	1264	273	273
Antifony	273	273	273	273	1327	273	273
Žalmy	1035	1051	1067	1081	1265	1113	1128
Krátké čtení	339	343	346	350	1327	356	360
Záv. modlitba	339	343	346	349	1327	356	360

Nešpory:

SO

Hymnus	268	268	269	268	1322	1322	269	268
Antifony	336	340	1056	1071	1323	1328	1118	361
Žalmy	1025	1040	1057	1072	1751	1761	1118	1133
Kr. čtení a zpěv	336	341	344	347	1323	1329	357	361
Ant. ke kant. P. M.	337	341	344	347	1324	1329	358	362
Prosby	337	341	344	348	1324	1329	358	362
Záv. modlitba	339	339	343	346	1327	1327	356	364
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1238	1242	1260	1238

Představujeme vám...

Uvedené knihy si můžete objednat na adrese:
Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24, 771 00 Olomouc 1

ZNÁŠ KRISTA?

Tomáš Špidlík

Znáš Krista? Základní otázka pro každého věřícího člověka – křesťana. Nelze na ni odpovědět teoretickým, abstraktním způsobem. Jen osobní a bytostná zkušenost setkání a následování Krista může být dobrým základem pro odpověď. Každý člověk, se kterým se křesťan setkává, je oním, kdo se takto táže a čeká odpověď.

Za nacistické okupace si ve vězení čeští intelektuálové vzájemně a zajímavě přednášeli o svých oborech. Jednoho dne přišla řada na kněze. Kněz se po několika letech přiznává: „Byly to pro mne nejtrpčí chvíle ve vězení. Ve skrytu jsem plakal. Všichni dokázali prezentovat své náměty přitažlivě, a dávali tak druhým objevovat nějaký nový aspekt. Jen já, chudák, opakoval základní pravdy katechismu takovým způsobem, že to nikoho neupoutalo, přestože mým námětem byla vtělená Pravda a Krása...“

Nebýváme také v podobné situaci svědka, který ví, že má podat to nejlepší svědectví, ale žalostně zklame? Co je toho příčinou?

Je třeba víc než „znanost“ Krista a jeho napodobování. Je třeba, aby Kristus nebyl „před námi“, nýbrž „v nás“. Tak to vyjádřil svatý Pavel: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“ (Gal 2,20). Tak základní otázka „Znáš Krista?“ přerůstá v otázku: „Žije v tobě Kristus?“

Vydalo nakladatelství
Refugium Velehrad-Roma s. r. o.
Formát A5, 70 stran, 89 Kč.

ZNÁŠ DUCHA SVATÉHO?

Tomáš Špidlík

Při duchovním úsilí většinou v jisté chvíli zjistíme, že náš vztah k božským osobám se nerozvíjí rovnoměrně. V roce Ducha svatého při přípravě na Velké jubileum si asi s výčitkou uvědomíme, jak mnoho dlužíme Posvětiteli, Oživovateli, Inspirátoru, Ohni, Utěšiteli...

Na duchovní cestě se nám dostává mnoho duchovních darů a pomoci. Poznáváme je vždycky? Přijmeme a zužitkujeme každou přicházející milost? Nepromarníme žádný z darů? Dokážeme správně – tomu správnému dárci – děkovat? Jaká škoda, když milosti uplynou nepovšimnuty! Jak to, že tolik našich předchůdců se zachovalo lépe než my? Kéž bychom častěji čerpali posilu a radu u pravého a skutečného Dárce moudrosti, rozumu, rady, síly, poznání, zbožnosti, bázně Boží...

Na 70 stránkách P. Tomáš Špidlík s laskavostí, čtivě, srozumitelně, s mnoha příklady známými i neznámými uvádí do tajemství působení Ducha svatého v našem životě. Uvádí naši intimitu duchovního života do celocírkevních souvztažností skrze pravdy Starého a Nového zákona. „Když se naplní čas“ a my jsme vhodně disponováni, Duch svatý vstupuje do našeho života a činí z nás nového člověka k Božímu obrazu.

Vydalo nakladatelství
Refugium Velehrad-Roma s. r. o.
Formát A5, 70 stran, 89 Kč.

SVĚTLO – týdeník Matice cyrilometodějské. Vydává a tiskne Matice cyrilometodějská v Olomouci v nakladatelství Matice cyrilometodějská, s. r. o., Olomouc. Šéfredaktor Josef Vítek. Oficiálně teologicky recenzováno. Adresa redakce a administrace: Dolní nám. 24, 771 00 Olomouc 1; telefon a fax 068/522 28 03 (e-mail: stula.maticecm@telecom.cz; <http://web.telecom.cz/maticecm>). Registrační značka MK ČR 7225. Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. OBJEDNÁVKY VYŘIZUJE ADMINISTRACE TÝDENÍKU. Administrace pro Slovenskou republiku: RODENY, Vinohradnícka 11, 949 01 Nitra, telefon 0042187/41 83 83; podávání novinových zásilek povoleno SF, s. p. ZSRP Bratislava, č.j. 3335-OPČ zo dňa 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článku o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.), se podřizujeme konečnému úsudku církve. Nevyžádane nezveřejněné příspěvky nevracíme.

Placeno převodem
706 035

Novinově vylatně

Odesílatel:

Matice cyrilometodějská s. r. o.
EXPEDICE
Dolní nám. 24
771 00 Olomouc 1